

Informatiegids

**Keuring van zaaizaden en pootgoed
2016**

Voorwoord

In deze informatiegids vindt u, in verkorte vorm, de belangrijkste regels voor de keuring van zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen.

De informatie heeft betrekking op het teeltseizoen 2016. Van eventuele wijzigingen in de uitvoering van keuringen tijdens het teeltseizoen wordt u door middel van circulaire's en via de website van de NAK op de hoogte gehouden.

Aan de inhoud van deze gids kunt u geen rechten ontleen. De officiële tekst van de voorschriften blijft bepalend. De volledige tekst van de voorschriften kunt u vinden op www.nak.nl.

Wij hebben deze informatiegids met zorg samengesteld. Toch kan het gebeuren dat u graag aanvullingen ziet opgenomen. Uw suggesties voor verbeteringen ontvangen wij graag.

Wij wensen u een succesvol seizoen 2016 toe.

De Directie

Inhoud

Voorwoord	2
1 Inleiding	5
2 Keuring van pootaardappelen	7
2.1 Inleiding.....	7
2.2 Aangifte	7
2.2.1 Aangifte stammen	7
2.2.2 Aangifte overige percelen.....	7
2.2.3 Bevestiging aangifte	8
2.2.4 Perceelscheidingen	8
2.2.5 Perceelsaanduidingen.....	8
2.2.6 Terugtrekking van percelen.....	8
2.2.7 Invloed uitgangsmateriaal (afkapping)	8
2.3 Stamselectie.....	9
2.3.1 Opbouw van het systeem.....	9
2.3.2 Uitgangsstammen	9
2.3.3 Scheidingen bij stammeselectie	10
2.3.4 Keuring	10
2.3.5 Samenvoeging van stammen.....	10
2.3.6 Overdracht van stammen	10
2.4 Veldkeuring	10
2.4.1 Algemene bepalingen.....	10
2.4.2 Keuringseisen	11
2.4.3 Selectie	12
2.4.4 Ontheffingsdata Nacontrole	12
2.4.5 Nacontrole	13
2.4.6 Berichtgeving aan de teler	14
2.5 Vervoer, opslag en bewerking van de oogst	14
2.5.1 Vervoer	14
2.5.2 Opslag	14
2.5.3 Bewerking.....	14
2.6 Partijkeuring en certificering	15
2.6.1 Partijkeuring.....	15
2.6.2 Samenvoeging van partijen.....	15
2.6.3 Certificering	16
2.6.4 Verzamelcertificaten.....	17
2.6.5 Transportdocument	17
2.6.6 Certificering in bulk.....	17
3 Keuring van granen, peulvruchten en fijne zaden	18
3.1 Inleiding.....	18
3.2 Aangifte	18
3.2.1 Tijdstip en wijze	18
3.2.2 Perceelaanduidingen.....	18
3.2.3 Perceelscheidingen	19
3.3 Veldkeuring	19
3.3.1 Algemeen	19
3.3.2 Veldkeuring granen en peulvruchten	20
3.3.3 Veldkeuring vlas	22
3.4 Erkenning veldkeuring	22
3.5 Vervoer, opslag en bewerking	23
3.5.1 Vervoer van granen en peulvruchten.....	23
3.5.2 Vervoer van vlas, zaadbollen en lijnzaad.....	23
3.5.3 Opslag en bewerking van vlas en zaadbollen	23
3.5.4 Opslag en bewerking van zaaizaden	23
3.6 Monster- en partijkeuring	24
3.7 Certificering	24

3.8	Certificaten	24
3.9	Certificering mengsels van granen en groenvoeders	25
3.10	Los vervoer van goedgekeurd zaaizaad	25
4	Keuring van grassen en groenvoedergewassen	26
4.1	Aangifte	26
4.1.1	Tijdstip en wijze	26
4.1.2	Perceelaanduidingen	26
4.2	Veldkeuring	26
4.2.1	Algemeen	26
4.2.2	Isolatieafstanden	27
4.3	Erkenning veldkeuring	30
4.4	Oogst en vervoer	30
5	Diversen	31
5.1	Veld- en partijkeuring	31
5.1.1	Extra keuring	31
5.1.2	Herkeuring	31
5.1.3	Heronderzoek	31
5.1.4	Appèlonderzoek in duplo (zaaizaden)	32
5.1.5	Vrijwillige keuring (zaaizaden)	32
5.2	Bezwaar	32
5.3	Tarieven	32
5.4	Arbeidsomstandigheden	32
	Bijlage A. Eerste afkapping	33
	Bijlage B. Nacontrolegroepen	34
	Bijlage C Toleranties voor ziekten en gebreken	35
	Bijlage D. namen en telefoonnummers medewerkers buitendienst	39
	Bijlage E. algemene voorwaarden NAK	42

1 Inleiding

De NAK (Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen) is in 1932 opgericht. De NAK voert de keuringen uit op basis van de Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 en de Regeling Verhandeling Teeltmateriaal van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.

Iedereen die zaaizaad en pootgoed teelt, bewerkt en laat certificeren moet bij de NAK zijn geregistreerd. De registratie vindt plaats door het invullen en ondertekenen van het aangifteformulier.

De NAK keurt de volgende gewassen:

- aardappelen
- granen : tarwe, rogge, gerst, haver, Japanse haver, maïs, kanariezaad en triticale, spelt
- peulvruchten : erwten, veldbonen, landbouwstambonen en sojabonen
- fijne landbouwzaden : vlas, koolzaad, blauwmaanzaad, karwij, mosterdzaad, vezelhennepe
- bieten : suikerbieten en voederbieten
- grassen
- klavers : klavers (rode, witte, etc.) en luzerne
- voedergewassen : bladkool, bladrammenas, gele mosterd, stoppelknollen, e.a.

Van deze gewassen worden rassen gekeurd die:

- zijn toegelaten en ingeschreven in het Nederlands rassenregister of zijn toegelaten in één van de andere Europese lidstaten van de Europese Unie, of hiervoor in onderzoek zijn
- zijn opgenomen op de EU-Rassenlijst
- nog niet zijn opgenomen op de Nederlandse of Europese rassenlijst (kwekersmateriaal).

Melding genetisch gemodificeerde rassen

Een aangeslotene die een genetisch gemodificeerd ras laat keuren, bemonsteren of certificeren moet bij de aanvraag meedelen dat het een genetisch gemodificeerd ras betreft.

Algemene voorwaarden

In Bijlage E zijn de algemene voorwaarden van de NAK opgenomen.

Uitslagen

De uitslagen van de keuringen worden onder verantwoordelijkheid van de Manager Operations afgegeven.

Adressen en telefoonnummers:

NAK

Randweg 14
Postbus 1115
8300 BC Emmeloord
tel.: 0900-0625
E-mail: nak@nak.nl
Internet: www.nak.nl

Proef- en Controlebedrijf

Johannes Postweg 1
8309 PE Tollebeek
tel.: 0527-651310
fax: 0527-651571

[Bijlage D: overzicht namen en telefoonnummers medewerkers buitendienst](#)

2 Keuring van pootaardappelen

2.1 Inleiding

De pootaardappelen worden ingedeeld in de categorieën pré-basispootgoed (Pb1 t/m Pb4), basispootgoed (klasse S, SE en E) en gecertificeerd pootgoed (klassen A en B).

Het pootgoed wordt gekeurd in één van deze klassen. Hierbij wordt rekening gehouden met:

- de klasse van het gebruikte uitgangsmateriaal
- de bevindingen bij de veldkeuring
- de resultaten van de monsteronderzoeken
- de bevindingen van de partijkeuring.

Aanvullende eisen plantenpaspoort:

Pootaardappelen zijn alleen met een EG-Plantenpaspoort vrij verhandelbaar binnen de EU. Op het NAK-certificaat wordt: 'EG Plantenpaspoort' vermeld. Voor de afgifte van het EG-Plantenpaspoort gelden extra fytosanitaire eisen. De NAK voert namens het Ministerie van EZ fytosanitaire inspecties uit. Hierbij wordt gelet op symptomen van quarantaineorganismen. De inspecties sluiten aan op de veldkeuring en de partijkeuring van de NAK. Extra onderzoek vindt plaats voor opsporing van Rhizomanie (voor export naar beschermde gebieden Ierland, Noord-Ierland (VK), Finland, de Azoren en Bretagne), wortelknobbelaaltjes *Meloïdogyne chitwoodi* en *fallax* (in de door de NVWA aangewezen gebieden).

2.2 Aangifte

Algemeen

Aangifte voor de keuring is alleen mogelijk op percelen waarop de voorgaande twee jaren geen aardappelen geteeld zijn.

Aangifte van percelen met gesneden uitgangsmateriaal is niet mogelijk (incl. ATR).

Aangifte van ATR-teelt in combinatie met reguliere pootgoedteelt is niet mogelijk.

Een ATR-perceel moet liggen binnen een straal van 25 km vanaf het vestigingsadres.

Voor ATR in het Noordelijk zand en dalgrondgebied geldt geen vruchtwisselingseis.

Aangifte in wratziektepreventiegebieden is alleen mogelijk van rassen die aan de minimum resistentie-eisen voor wratziekte voldoen.

2.2.1 Aangifte stammen

Voorregistratie van nieuwe stammen kan vanaf februari via internet. Stammentelers die geen gebruik maken van het NAK-Loket kunnen nieuwe stammen, samenvoegingen of wijzigingen bij de aangifte in mei opgeven. Een plattegrond, van de ligging van de stammen, moet op het bedrijf aanwezig zijn.

2.2.2 Aangifte overige percelen

De teler geeft aan voor de keuring. De percelen moeten op of vóór de aangifte datum worden aangegeven. In de regel is dit 15 mei, maar wijziging is mogelijk. De aangifte datum wordt altijd per circulaire en op internet bekend gemaakt. Aangiften die gedaan worden na de sluitingsdatum en vóór 15 juni, worden geaccepteerd tegen een verhoogd tarief (maximaal € 150,00 per teler in geval van aangifte vóór publicatie van de aangiftecijfers en maximaal € 1000,00 per teler in geval van aangifte na publicatie van de aangiftecijfers). De aangiftecijfers worden als regel in de eerste week van juni bekend gemaakt.

De aangifte kan via internet worden gedaan. Telers die geen gebruik maken van internet kunnen zich melden bij klantenservice van de NAK (tel. 0900-0625); de keurmeester zal vervolgens een afspraak maken om de aangifte op te nemen. AM-vrijverklaringen en herkomstbewijzen dienen in een door de NAK verstrekte envelop naar kantoor te worden gestuurd.

**Aangifte van percelen met gesneden pootgoed is niet mogelijk (incl. ATR).
De aangifte van een licentieras kan worden geweigerd op verzoek van de licentiehouder.**

2.2.3 Bevestiging aangifte

De aangegeven percelen worden na aangifte op het NAK-Loket vermeld. Bij constatering van onjuistheden of vragen dient onmiddellijk contact worden opgenomen met de NAK. Als de uitslag van het AM-onderzoek nog niet bekend is, worden de percelen onder voorbehoud geaccepteerd. De originele AM-onderzoeksverklaring moet voor 15 juni van het jaar ingeleverd zijn bij de keurmeester, anders wordt het perceel uit de keuring genomen.

2.2.4 Perceelscheidingen

Scheidingen tussen percelen pootaardappelen en andere percelen aardappelen:

- percelen pootaardappelen en elk ander perceel aardappelen (al of niet voor de keuring aangegeven, maar met uitzondering van stammen): **3 meter onbeplant laten** van het voorste en achterste gedeelte van de beide grensrijen

Scheiding tussen percelen pootaardappelen en stammen:

- percelen pootaardappelen, waarbij is uitgegaan van basispootgoed (klasse S, SE of E) en stammen: **3 meter onbeplant** laten van het voorste en achterste gedeelte van de grensrijen
- overige percelen pootaardappelen en stammen: **onbeplant laten van een rij**.

Tussen percelen pootaardappelen en kweekmateriaal: **onbeplant laten van een rij**.

Scheiding bij besmettingsgevaar:

- als binnen een afstand van 25 meter van een te keuren perceel een perceel aardappelen voorkomt dat besmettingsgevaar voor wat betreft virusziekten oplevert, wordt het gehele te keuren perceel, of een strook van minimaal 10 meter breed, in klasse verlaagd of afgekeurd

2.2.5 Perceelsaanduidingen

Bij de ingang van elk perceel moet vóór het begin van de veldkeuring een perceelbordje worden geplaatst. De NAK verstrekt deze bordjes. Het bordje moet vanaf de weg duidelijk zichtbaar zijn. De bordjes moeten in de percelen blijven staan tot het moment van rooien en ook daarna moeten de bordjes bij de partij blijven.

2.2.6 Terugtrekking van percelen

Percelen kunnen kosteloos uit de keuring worden teruggetrokken als de veldkeuring in het betreffende gebied nog niet is begonnen.

2.2.7 Invloed uitgangsmateriaal (afkapping)

Niet afgekapte rassen

Dit zijn rassen die nog niet langer dan 6 jaar in het rassenregister staan ingeschreven.

Van deze rassen kunnen percelen, waarvan het gebruikte uitgangsmateriaal niet afkomstig is van stamselectie, maximaal in de klasse A worden goedgekeurd. In het overzicht in bijlage A is weergegeven wanneer deze rassen worden afgekapt.

De mogelijkheid van goedkeuring in maximaal de klasse A geldt ook voor rassen die nog in onderzoek zijn voor opname op de rassenlijst en voor kwekersmateriaal.

Afgekapte rassen

Voor de afgekapte rassen geldt de onderstaande classificatievolgorde: PB 1 t/m4, → S → SE → E → A → B

Aandachtspunten:

- uit de klasse E afkomstig van het eigen bedrijf kan nogmaals een E (tweede E) worden geteeld (2016 laatste jaar)
- pootgoed van de klasse B wordt uitsluitend éénmalig voor ATR-teelt aangenomen voor de keuring

uitgangsmateriaal 2015		max. klasse 2016	
klasse	uitgangsjaar	eigen pootgoed	aangekocht
miniknollen	2015	PB 1 (G1)	PB 1 (G1)
uitgangsstam	2015	PB 1 (G1)	PB 1 (G1)
1-jr stam	2014	PB 2 (G2)	
2-jr stam	2013	PB 3 (G3)	
3-jr stam	2012	PB 4 (G4)	SE (G6)
4-jr stam	2011	S (G5)	
5-jr stam	2010	S (G5)	
SE	diverse	E (G7)	E (G7)
E1	diverse	E (G7)	A (G8)
E2	diverse	A (G8)	A (G8)
A	diverse	B (G9)	B (G9)
C	diverse	B-eg (ATR)	B-eg (ATR)

Per 2016 worden generatienummers ingevoerd zoals aangegeven in bovenstaand schema.

Opschorting afkapping

Caruso (klasse E)

2.3 Stamselectie

2.3.1 Opbouw van het systeem

De poot aardappelteelt is voor een deel gebaseerd op stamselectie, waarbij gestart wordt met het selecteren van uitgangsstammen. De pootgoedopbouw vindt verder voor een belangrijk deel plaats vanuit miniknollen.

Het schema is als volgt:

Schema stamselectie

	1	2	3	4	5	6
	2015	2016	2017	2018	2019	2020 !
Op het stamselectiebedrijf of Vitro-materiaal	Uitgangsstam	Pb1. goed →	Pb2 goed →	Pb3 goed →	PB4 goed →	S* goed
Maximale klasse bij aflevering	Prebasis	Pb1	↓ Pb2	↓ Pb3	↓ Pb4	↓ S

2.3.2 Uitgangsstammen

Uitgangsstammen mogen worden genomen uit alle op het eigen bedrijf aanwezige voor keuring aangegeven percelen. Als uitzondering hierop mogen uitgangsstammen worden genomen die gegroeid zijn uit geselecteerde knollen, genomen uit opbrengst van een goedgekeurde 1-jarige stam.

Een kweker of vertegenwoordiger mag uitgangsstammen uit al het door hem geteelde materiaal van zijn ras kiezen. (Uitgangs-)stammen uit kwekersmateriaal moeten bij overdracht naar een ander bedrijf worden getoetst op PSTVd. en vergezeld zijn van een certificaat van de NAK. De uitgangsstammen worden het volgende jaar geregistreerd via internet of bij de aangifte in mei.

2.3.3 Scheidingen bij stammeselectie

Scheidingen tussen stammen:

- 1 en 2-jarige stammen onderling en ten opzichte van oudere stammen: geen scheiding
- 3, 4 en 5-jarige stammen onderling: 3 meter onbeplant van het voorste en achterste gedeelte van de grensrijen.

Scheidingen tussen stammen en andere percelen: zie 2.2.4.

2.3.4 Keuring

De keuring van stammen bestaat uit:

- veldkeuring. Alle 1-jarige stammen en de 2- en 3- jarige traditionele stammen zijn vrijgesteld van keuring. Er vindt een administratieve steekproef plaats op de aangegeven stammen. Op verzoek is keuring van deze stammen mogelijk. Deze keuring is verplicht wanneer dit materiaal zal worden afgeleverd.
- een type-beoordeling op het centraal stammenveld.

Op het centraal stammenveld wordt beoordeeld of stammen overeenkomen met het algemeen bekende type van het ras. Hiervoor worden monsters genomen van 2-jarige stammen. Bij vitro-stammen minimaal 1 monster per ras per herkomstlijn en bij traditionele stammen 1 monster per ras per bedrijf.

Stammen van een afwijkend type worden niet goedgekeurd voor verdere vermeerdering als stam.

De te velde goedgekeurde stammen worden voorlopig in de klasse PB geplaatst.

Definitieve plaatsing in de klasse vindt plaats op basis van de resultaten van de veldkeuring, de nacontrole en het bruin- en ringrotonderzoek.

2.3.5 Samenvoeging van stammen

Stammen mogen worden samengevoegd, als de stammen van hetzelfde uitgangsjaar zijn.

Het samenvoegen van stammen is meerdere malen in de vermeerderingscyclus van een stam toegestaan. Een samengevoegde stam wordt met de letter 'M' geregistreerd. Bij samenvoeging van stammen (PB) met verschillende uitgangsjaren is de laagste PB-klasse bepalend.

2.3.6 Overdracht van stammen

Overdracht van stammen is uitsluitend mogelijk voor uitgangsstammen vanaf een kweekbedrijf naar een reguliere stamselecteur. Andere stammen kunnen worden gecertificeerd als PB1 t/m4 als aan alle keuringseisen (veldkeuring en onderzoeken) is voldaan. Bij PB1 en PB2 afgeleverd op verzamelcertificaat zijn de partijkeuringsnormen niet van toepassing.

2.4 Veldkeuring

2.4.1 Algemene bepalingen

Percelen worden minimaal twee keer gekeurd. Op vrijwillige basis kan bladonderzoek worden uitgevoerd.

De keuring wordt zodanig ingericht dat percelen met symptomen als gevolg van Erwinia tijdig worden onderschept. De aandacht gaat vooral uit naar percelen waarin (regelmatig) wordt geselecteerd. De 1e keuring is oriënterend, waarbij de Erwinia normen wel strak worden toegepast. Het tijdstip van de tweede keuring en eventueel volgende keuringen wordt mede bepaald door het resultaat van de eerste keuring en gegevens met betrekking tot de herkomst en resultaten onderzoek.

Tijdens de keuring kan de teler verzoeken een perceel in een lagere klasse te plaatsen.

De uitslag van de veldkeuring heeft een voorlopig karakter. De definitieve uitslag wordt verkregen zodra de resultaten van de nacontrole op virusziekten en het bruin- en ringrotonderzoek bekend zijn.

Een perceel pootaardappelen, dat tijdens de veldkeuring in klasse wordt verlaagd of afgekeurd, kan in bepaalde gevallen voor eigen gebruik in de oorspronkelijke klasse worden goedgekeurd.

Goedkeuring voor eigen gebruik tijdens de veldkeuring is mogelijk als de gezondheidstoestand van het perceel aan alle voor deze hogere klasse gestelde eisen voldoet. Hierbij gaat het om de virusziekten en de bacterieziekten.

Een perceel wordt beoordeeld naar het slechtste gedeelte. Een perceel kan worden gesplitst, als er afwijkingen worden geconstateerd die slechts op een gedeelte van het perceel betrekking hebben en die geen verband houden met de gezondheidstoestand.

2.4.2 Keuringseisen

Er wordt gekeurd op:

- rasechtheid
- raszuiverheid
- ziekten die met de knol overgaan
- andere factoren

Raszuiverheid

De normen voor vermenging en opslag zijn:

<i>Klasse</i>	<i>Opslag zelfde ras</i>	<i>Vermenging, inclusief opslag ander ras 1)</i>
<i>PB/S</i>	<i>0,025%</i>	<i>0</i>
<i>SE</i>	<i>0,05%</i>	<i>0</i>
<i>E</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,025%</i>
<i>A</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>0,1%</i>
<i>C</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>0,5%</i>

* opslag van hetzelfde ras wordt beschouwd als bont. (mozaïekzieke planten)

Percelen die wegens vermenging of opslag bij de eerste keuring zijn verlaagd kunnen na opzuivering bij de tweede keuring in de oorspronkelijke klasse worden geplaatst.

Bij verlaging wegens vermenging of opslag bij de tweede en volgende keuring kan, na selectie door middel van een extra keuring, het perceel terug worden geplaatst in de oorspronkelijke klasse. Extra keuring is mogelijk zolang het perceel naar het oordeel van keurmeester goed te beoordelen is. De aanvraag dient wel binnen twee werkdagen na de verlaging te worden aangevraagd.

Ziekten

Bij de beoordeling van de gezondheidstoestand wordt de mate van optreden van de volgende ziekten vastgesteld:

- virusziekten (bladrol, mozaïek, stengelbont en aucubabont)
- ringvuur (*Verticillium alboatrum*)
- zwartbenigheid en stengelnatrot (*Erwinia* spp.)

Voor de beoordeling op deze ziekten gelden de toleranties in de volgende tabel.

Viruszieke planten moeten zo spoedig mogelijk verwijderd worden, zodat geen besmetting door bladluizen kan plaatsvinden.

Toleranties veldkeuring

	KLASSE				
	PB/S	SE	E	A	B/GW
Mozaïek/bladrol*	0,025%	0,05%	0,1%	0,25%	2%
Stengelbont/ aucubabont	0,25%	0,25%	0,5%	--	--
Ringvuur (Verticillium alboatum)	2%	2%	3%	4%	--
Bacterieziekten (Dickeya spp.; Pectobacterium spp)	0	0	0**	0,03%	0,10%

* eerste keuring oriënterend.

** tolerantie van 1 zieke plant bij de eerste keuring.

Voor percelen pootaardappelen, waarover onvoldoende zekerheid bestaat of er sprake is van een aantasting door bacterieziekten, kan een selectieverbod van maximaal een week worden opgelegd. Een selectieverbod kan meerdere keren worden opgelegd.

Andere factoren

Hierbij wordt gelet op:

- vroegheid en gelijkmatigheid van het gewas
- besmettingsgevaar van de omgeving
- besmettingsgevaar van het perceel (gebrekziekten, geilheid)
- opslag
- het primair optreden van virusziekten
- onderzeeërs, Rhizoctonia of beschadigingen door droogte, hagel, nachtvorst, wantsen en gewasbeschermingsmiddelen.

Deze factoren kunnen aanleiding zijn om een perceel af te keuren, te verlagen of uitsluitend voor eigen gebruik goed te keuren.

2.4.3 Selectie

Het uitgangspunt is: zo vroeg mogelijk beginnen met selectie en hiermee doorgaan. Bij het selecteren moeten de zieke en afwijkende planten voorzichtig en volledig (inclusief knollen) **uit de grond worden gestoken**. Ook gedeeltelijk aangetaste planten moeten volledig verwijderd worden. Bij onzorgvuldige selectie kan het perceel in een lagere klasse worden geplaatst of afgekeurd.

2.4.4 Ontheffingsdata Nacontrole

De vaste commissie stelt ontheffingsdata nacontrole vast, als regel voor de klassen E, A en B. De ontheffingsdata nacontrole worden via circulaire en internet bekend gemaakt. De rassen zijn ingedeeld in 3 nacontrolegroepen op basis van meerjarige resultaten van de nacontrole. [Voor de indeling zie bijlage B.](#)

Percelen, waarvan het loof op de gestelde adviesdatum niet of niet voldoende is vernietigd, blijven in de keuring met behoud van de klasse.

Voor de loofvernietiging gelden de volgende regels:

- De teler moet minimaal 2 x 24 uur van tevoren (een zondag niet inbegrepen) de keurmeester waarschuwen en toestemming vragen voor loofvernietiging. Als begonnen wordt met loofvernietiging voordat de keurmeester toestemming heeft gegeven, kan deze het perceel in klasse verlagen of afkeuren.
- Na toestemming tot loofvernietiging moet hiermee binnen 2 x 24 uur begonnen worden. Zo niet, dan kan het perceel opnieuw worden gekeurd.
- Het loof moet binnen 12 dagen na het beginnen met de loofvernietiging zijn afgestorven. Deze termijn geldt ook wanneer meer dan 12 dagen vóór de ontheffingsdatum nacontrole met de loofvernietiging is begonnen.
- De loofvernietiging moet volledig zijn en nieuwe uitloop (hergroei) van enige betekenis mag niet optreden. Bij onvolledige loofvernietiging of optreden van hergroei kan het perceel in klasse worden verlaagd.

De keuring wordt voortgezet totdat het perceel volledig is gerooid. De definitieve klasse is afhankelijk van de nacontrole.

2.4.5 Nacontrole

Er geldt een verplichte nacontrole voor PB, S en SE en voor alle klassen van de symptoom loze rassen Asterix, Berber, Carrera, Seresta en Starga. Voor de overige klassen stelt de vaste commissie tijdens het seizoen vast of ontheffing mogelijk is. Eventuele ontheffing wordt bekend gemaakt via circulaire en internet. Bij overschrijding van de adviesdatum vindt altijd nacontrole plaats.

De nacontrole op virusziekten kan op verzoek van de teler achterwege gelaten worden. Het perceel krijgt dan uitsluitend een eigen gebruiksklasse en kan afgeleverd worden in de eerst - volgende klasse waarvoor ontheffing van nacontrole geldt.

Monstergrootte

Klasse S t/m C: 200 knollen per perceel van max. 6 ha.

Voor percelen en samenvoegingen die groter zijn dan 6 ha, wordt een extra monster voor elke 6 ha genomen. Het onderzoek betreft alleen Y-virus.

Normen nacontrole

De nacontrole wordt uitgevoerd middels de PCR toets, waarbij 50 knollen worden samengevoegd tot 1 reactie.

Monster- grootte	Definitieve klasse bij maximaal aantal positieve reacties				
	PB/S	SE	E	A	B
200	0	1	1	3	3
400	1	2	3	6	7
600	2	3	5	10	11
800	3	4	7	14	15
1000	4	6	9	18	19

Onderzoek bruinrot/ringrot

Van alle percelen pootgoed, uitgezonderd pootgoed dat in de ATR-regeling valt, wordt een monster van 200 knollen genomen voor onderzoek op de quarantaineziekten bruinrot en ringrot.

Samenvoegingsregels.

Samengevoegd bemonsteren is mogelijk voor percelen van: hetzelfde ras, dezelfde voorlopige klasse en geteeld op dezelfde aaneengesloten locatie.

Onder bovenstaande voorwaarden mag maximaal tot 6 ha worden samengevoegd, waarbij 1 monster wordt genomen. Percelen waarin primair is geconstateerd mogen niet worden samengevoegd en niet samengevoegd worden bemonsterd.

Onderzoek Meloïdogyne chitwoodi en fallax.

Van pootgoedpercelen, die binnen de zgn. cirkels zijn geteeld, wordt na de oogst een monster van 200 knollen genomen voor onderzoek. Hierbij gelden dezelfde samenvoegingsregels als bij nacontrole en bruinrot/ringrot.

Nacontrole en heronderzoek

Als een teler het niet eens is met de uitslag van de nacontrole kan een heronderzoek worden aangevraagd. Een heronderzoek kan worden aangevraagd binnen 7 werkdagen volgend op de dag waarop de uitslag is ontvangen. Bij de bepaling van de uitslag worden de resultaten van het heronderzoek én het eerste onderzoek meegewogen. Voor heronderzoek geldt een maximum van 800 knollen.

2.4.6 Berichtgeving aan de teler

a. Resultaat veldkeuring

Resultaten van keuringen en onderzoeken worden dagelijks op het NAK-Loket vermeld.

b. Resultaat na loofvernietiging

Als van een perceel het loof afdoende is vernietigd, ontvangt de teler van elk perceel bericht.

Informatie over de veldkeuring wordt alleen aan derden verstrekt als de teler hiervoor een machtiging heeft getekend. Teler kan de voortgang keuring ook volgen via het NAK-Loket.

2.5 Vervoer, opslag en bewerking van de oogst

2.5.1 Vervoer

Zonder toestemming van de keurmeester mogen goedgekeurde poot aardappelen alleen vervoerd worden naar de bij het bedrijf behorende gebouwen. Voor vervoer naar een buiten het eigen bedrijf gelegen opslagplaats of sorteerinrichting is een transportdocument nodig.

Het transportdocument bestaat uit een digitale melding in de partijkeuringsadministratie van de NAK. U dient elke verplaatsing van een partij pootgoed vroegtijdig aan de keurmeester te melden, zodat de gegevens tijdig bij de ontvangende keurmeester en op de administratie bekend zijn. Ontvangers worden digitaal van gegevens van de ontvangen partijen voorzien. Zolang deze gegevens niet zijn vermeld, kan de ontvanger geen certificaten aanvragen.

2.5.2 Opslag

Elke partij moet apart worden opgeslagen. Wel mogen netten als scheiding gebruikt worden voor partijen van hetzelfde ras of van rassen met een duidelijk verschil in schilkleur.

Alle partijen die ongecertificeerd zijn opgeslagen, moeten voorzien zijn van een identificatie, waarop de gegevens: ras, klasse, telernummer, perceelnummer(s), en sortering zijn vermeld. Een plattegrond van de opgeslagen partijen moet aanwezig zijn.

In de ruimten van bewerkingsinrichtingen mag, zonder toestemming van de keurmeester, geen opslag plaatsvinden van afgekeurde partijen of consumptie aardappelen.

Als partijen van een verschillende klasse worden samengevoegd (van een teler), krijgt de samengevoegde partij de klasse van de laagste deelpartij.

2.5.3 Bewerking

In een ruimte waarin de opslag en bewerking van partijen poot aardappelen plaatsvindt, mogen geen partijen consumptie aardappelen voorkomen, behalve als er een afdoende scheiding is aangebracht.

Een gelijktijdige bewerking van pootaardappelen en consumptieaardappelen in dezelfde ruimte is verboden, tenzij in bijzondere gevallen ontheffing van dit verbod is verleend en de bewerking onder direct toezicht van de NAK gebeurt.

Overige eisen bij het sorteren van een partij:

1. Een partij moet de natuurlijke sortering behouden, zoals het perceel die heeft opgeleverd.
2. Bij het sorteren mogen alleen knollen met ziekten of gebreken uit de partij worden verwijderd. Er mogen geen aardappelen aan de partij worden toegevoegd.
3. Als een partij in sorteringen is gesplitst, is het niet toegestaan deze sorteringen weer samen te voegen zonder toestemming van de keurmeester.
4. Is van een deel van een partij in een bepaalde maat gesorteerd, dan mag de rest van dit deel niet meer bij de partij worden gevoegd.

De sortering moet aan de volgende eisen voldoen:

- a. tussen 25 mm en 35 mm is elke maatsortering toegestaan (bijvoorbeeld 25/32);
- b. bij een ondermaat < 35 mm en een bovenmaat > 35 mm moet de bovenmaat deelbaar zijn door 5 (bijvoorbeeld 31/40);
- c. bij alle sorteringen vanaf 35 mm, moet zowel de ondermaat als de bovenmaat door 5 deelbaar zijn (bijvoorbeeld. 35/45, 35/60, 40/55).
- d. voor aflevering binnen de EU mag het maximum verschil tussen de grootste en kleinste knollen van een partij niet meer dan 25 millimeter zijn.

2.6 Partijkeuring en certificering

2.6.1 Partijkeuring

De partijkeuring vindt plaats als een partij geheel of gedeeltelijk gesorteerd is. Aflevering van een partij mag alleen plaatsvinden nadat de keurmeester daarvoor toestemming heeft gegeven.

De teler is verplicht alle mogelijke medewerking te verlenen die nodig is voor een doeltreffend toezicht en een vlotte uitvoering van de keuring.

Bij de partijkeuring wordt onder andere gelet op:

- het voorkomen van ziekten en gebreken
- het gewicht
- de sortering
- de hoedanigheid (partij moet redelijk droog zijn)
- kiemplengte: partijen die zwaar gekiemd zijn (kiemplengte meer dan 2 cm) komen niet in aanmerking voor certificering in de klasse S en SE
- rhizoctonia: voor certificering komen partijen in aanmerking met een lichte aantasting van sclerotiën.

Een overzicht van de toleranties voor ziekten en gebreken is opgenomen in [bijlage D](#).

AM (aardappelmoetheid)

Uitsluitend van partijen pootgoed bestemd voor landen die extra eisen stellen op het gebied van AM, wordt een hormonster genomen voor onderzoek op AM.

2.6.2 Samenvoeging van partijen

Het samenvoegen van goedgekeurde partijen van hetzelfde telernummer en ras is toegestaan. Worden daarbij partijen van verschillende klassen samengevoegd, dan wordt de laagste klasse van deze partijen aangehouden. Partijen die niet aan de partijkeuringseisen voldoen, mogen niet worden samengevoegd met andere partijen.

Het samenvoegen en certificeren van partijen van verschillende telernummers is niet toegestaan.

2.6.3 Certificering

Pootaardappelen moeten altijd worden verpakt in nieuwe zakken. Voor de klasse B geldt, dat de zakken met nieuw gelijk te stellen zijn. Het moeten specifieke pootaardappelzakken zijn, waarop geen onjuiste of misleidende aanduidingen mogen voorkomen.

Bij het aanvragen van certificaten (tel. 0900-0625, of e-mail: nak@nak.nl) moeten de volgende gegevens worden opgegeven:

- naam en telernummer
- ras en klasse, bij de klasse PB, S en SE ook de stamaanduiding
- aantal certificaten per sortering
- verpakkingswijze
- machinaal of met de hand dichtnaaien
- gewicht per verpakkingseenheid
- eventuele afwijkingen, bijvoorbeeld 'certified seed' of 'E wordt als A gecertificeerd'
- plaats waar de partij ligt opgeslagen, (als dit niet op het eigen bedrijf is)
- gesneden of ongesneden certificaten

Voor exportpartijen buiten de EU:

- bestemming, exporteur, perceelnummer(s) en eventuele referentiecode.

Op verzoek worden de volgende gegevens op het certificaat vermeld:

- behandeling met een chemisch middel (werkzame stof). Als de behandeling niet op het certificaat wordt vermeld dan moet dit op de verpakking of het extra label gebeuren
- teeltwijze bijv. 'BD geteeld' of 'EKO geteeld'
- de naam van de provincie waar de partij is geteeld
- voorlooptekst in andere taal
- perceelnummer.

De certificaten kunnen worden gebruikt tot 4 weken vanaf de op het certificaat vermelde datum.

Exportinspectie.

De exportinspecties voor landen buiten de EU worden in principe meegenomen bij de normale partijkeuring (combikeuring). De keurmeester legt de detailgegevens hiervoor vast bij de keuring. Het is in dit kader van belang dat de certificaten op nummervolgorde worden gebruikt. Partijen worden voor export vrijgegeven op basis van het laatst gebruikte certificaatnummer. De benodigde AM-bemonstering voor het betreffende land wordt automatisch meegenomen. De vastgelegde keuringsgegevens blijven 17 dagen geldig voor het aanvragen van een fyto-certificaat door de exporteur.

Wanneer deze termijn is overschreden, dient de exporteur een aparte keuring op de gereedstaande de partij aan te vragen. Hetzelfde geldt voor een partij die in eerste instantie voor een bestemming binnen de EU is gekeurd.

Verzamelcertificaten moeten bij de keurmeester aangevraagd worden (zie ook 2.6.4).

Bij het gebruik van de certificaten moet rekening worden gehouden met de volgende punten:

- a. Met de hand dichtgemaakte zakken en big bags moeten voorzien worden van een aanhangcertificaat (met oog) en een aantrekzegel.
- b. Voor machinaal dichtgenaaide zakken wordt een doornaaicertificaat (zonder oog) gebruikt. Er wordt in dit geval geen plombe aangebracht. Deze certificaten zijn bestemd voor eenmalig gebruik, het tweemaal dichtnaaien is niet toegestaan. Bij hercertificering moeten dan ook nieuwe certificaten worden gebruikt. Het aannaaien moet zo plaatsvinden dat ook na het afscheuren alle partijgegevens nog duidelijk leesbaar zijn.
- c. Voor houten kratten wordt een doornaaicertificaat gebruikt, dat met 4 nieten op de zijkant van de kist wordt aangebracht.
- d. Voor zelfsluitende kunststof kratten wordt een plakcertificaat op het deksel aangebracht.

De certificaten moeten in volgorde van nummering worden gebruikt. Certificaten mogen nooit onbeheerd in de werkruimte achterblijven. De houder van de partij is verantwoordelijk voor het juiste beheer van de certificaten. Certificaten die 4 weken na de vermelde datum nog niet zijn gebruikt, moeten ingeleverd en vervangen worden door andere met een nieuwe datum.

2.6.4 Verzamelcertificaten

Afgifte van verzamelcertificaten kan alleen bij aflevering direct aan de eindgebruiker in Nederland. Het verzamelcertificaat komt op naam van de gebruiker van de pootaardappelen. Op verzamelcertificaat gecertificeerde en afgeleverde partijen kunnen later niet opnieuw worden gecertificeerd.

In de volgende gevallen kan het verzamelcertificaat worden gebruikt:

1. Partijen die aan de normale keuringseisen voldoen, maar bij aflevering op verzoek van de aangeslotene niet van certificaten worden voorzien en die bestemd zijn voor aflevering binnen Nederland.
2. Partijen van de klassen PB, S, SE, E en A die niet aan de normale partijkeuringseisen voldoen in verband met groene knollen, ontvelde knollen of te veel met schurft bezette knollen, maar nog wel aan de normen van de klasse B, kunnen in de oorspronkelijke klasse op verzamelcertificaten worden gecertificeerd met de vermelding 'Waardering II'. Dergelijke partijen kunnen ook in het verkeer worden gebracht als klasse B voorzien van een gewoon certificaat.

Bedrijven kunnen voor partijen die op transportdocument zijn aangeleverd onder bepaalde voorwaarden verzamelcertificaten zelf invullen en verstrekken.

2.6.5 Transportdocument

Voor het vervoer van nog niet gecertificeerde partijen pootaardappelen in bulk naar een aangesloten bewerker is een transportdocument nodig. De ontvanger mag niet de eindgebruiker zijn. Het transportdocument moet bij de keurmeester worden aangevraagd en wordt per partij afgegeven. Bij de aanvraag van een transportdocument voor bewerkte partijen wordt er van uitgegaan dat de partij moet worden gekeurd (betekend: berekening van certificeringskosten), tenzij de aanvrager anders verzoekt.

2.6.6 Certificering in bulk

Certificering van pootaardappelen in bulk is alleen toegestaan als de bulkeenheid van de buitenzijden goed afsluitbaar is. Elke eenheid wordt voorzien van een certificaat en plombe.

3 Keuring van granen, peulvruchten en fijne zaden

3.1 Inleiding

De percelen worden ingedeeld in de categorieën prebasiszaad, basiszaad en gecertificeerd zaad. Onderstaand schema geeft de generatie-indeling per gewas weer:

Categorieën	Gewassen
Prebasiszaad	Alle
Basiszaad*	Alle
Gecertificeerd zaad 1 ^e vermeerdering	Alle
Gecertificeerd zaad 2 ^e vermeerdering	Tarwe, gerst, haver, Japanse haver, triticale, spelt, erwten, veldbonen en vlas
Gecertificeerd zaad 3 ^e vermeerdering	Vlas

* bij vlas wordt basiszaad onderverdeeld in SE en E

De indeling is afhankelijk van:

- de generatie van het gebruikte uitgangsmateriaal
- het resultaat van de voorcontrole
- het resultaat van de veldkeuring.

Percelen tarwe, gerst, haver, spelt, Japanse haver (*Avena strigosa*), triticale, erwten, vlas en veldbonen, waarvoor Gecertificeerd Zaad 1^e vermeerdering is gebruikt, worden alleen voor de keuring aangenomen als een monster van de betreffende partij op het NAK-controlelevel is uitgezaaid.

3.2 Aangifte

3.2.1 Tijdstip en wijze

De aangifte vindt plaats door middel van aangifteformulieren die worden toegestuurd. Dit gebeurt op basis van de informatie die de bewerkers aan de NAK verstrekken of op basis van de aangifte van vorig jaar. De uiterste data voor de aangifte zijn:

Gewas	Datum
Winterkoolzaad	1 maart
Karwij	15 april
Maïs	15 mei
Stambonen en vezelhennep	1 juni
Overige gewassen	1 mei

Aangiften na deze data kunnen worden geaccepteerd tegen een verhoogd tarief.

De certificaten van het gebruikte zaaizaad moeten samen met de aangifte worden ingeleverd.

3.2.2 Perceelaanduidingen

Bij de ingang van elk perceel moet vóór het begin van de veldkeuring een perceelbordje worden geplaatst. De NAK verstrekt deze bordjes. Het bordje moet vanaf de weg duidelijk zichtbaar zijn.

3.2.3 Perceelscheidingen

Tussen het keuringsperceel en aangrenzende percelen moet een scheiding bestaan van:

- Prebasiszaad en basiszaad : 1 meter
- Gecertificeerd zaad : 50 cm
- Veldbonen : 1 meter of 3 m onbeplant van de voorste en de achterste rij

Voor kruisbestuivende gewassen zie tevens punt d; isolatieafstanden.

3.3 Veldkeuring

3.3.1 Algemeen

De keuring vindt plaats op het moment dat de verschillende eigenschappen van het gewas goed zijn te beoordelen.

Aantal keuringen granen, peulvruchten en fijne zaden

De percelen moeten tenminste het hieronder aangegeven aantal malen worden beoordeeld:

Soort en categorie	Aantal beoordelingen
Tarwe, gerst, Japanse haver, triticale en spelt:	
– Prebasiszaad en basiszaad	2x
– Gecertificeerd zaad¹⁾	1x
Landbouwstambonen en karwij	2x
Hybride maïs:	
– Inteeltlijnen en enkele hybriden	4x
– Dubbele hybriden	3x
Hybride rassen koolzaad	3x
Overige gewassen	1x

1) geldt voor granen alleen bij de veldkeuring wanneer tevens rekening wordt gehouden met de op het centrale controleveld aangelegde controlecultuur.

Er wordt gekeurd op:

- Rasechtheid.
- Raszuiverheid.
- Plantenziekten die met het zaad kunnen overgaan.
- Onkruiden en vermengingen.
- Isolatieafstanden bij kruis bestuivende gewassen.
- Scheidingen.

Splitsing van percelen is toegestaan, behalve als het gaat om zaadoverdraagbare ziekten en wilde haver. Een perceel moet zo worden gesplitst dat het een aangesloten geheel blijft.

3.3.2 Veldkeuring granen en peulvruchten

a. Raszuiverheid

Bij de beoordeling van de raszuiverheid wordt gelet op planten die duidelijk afwijken. Selectie op ras afwijkende planten is mogelijk; bij kruisbestuivende gewassen moet de selectie vóór de bloei plaatsvinden.

Normen zelfbestuivende granen en peulvruchten:

Categorie	Maximaal aantal duidelijke rasafwijkende planten per are		
	Tarwe, gerst, haver en Japanse haver	Triticale	Peulvruchten
Prebasiszaad	2	4	2
Basiszaad	7	10	5
Gecertificeerd zaad 1 ^e vermeerdering	15	30	15
Gecertificeerd zaad 2 ^e vermeerdering	30	60	30

Normen kruisbestuivende gewassen:

Categorie	Maximaal aantal afwijkende planten per are
Prebasis- en basiszaad	3
Gecertificeerd zaad	10

b. Plantenziekten

Bij de keuring op zaad overdraagbare plantenziekten wordt gelet op steenbrand, stuifbrand, strepenziekte in granen en vroege verbruining in erwten.

Normen aantal zieke planten:

Ziekte	Prebasiszaad en basiszaad	Gecertificeerd zaad
Steenbrand (tarwe, gerst, triticale)	1 per 5 are	1 per 1 are
Stuifbrand (tarwe, gerst, triticale)	1 per 1 are	6 per 1 are
Stuifbrand (haver)	1 per 2 are	3 per 1 are
Strepenziekte (gerst)	1 per 5 are	2 per 1 are
Vroege verbruining (erwten)	0	3 per 1 are

N.B.: Planten die door stuifbrand of vroege verbruining zijn aangetast, mogen niet worden verwijderd.

c. Onkruiden en vermengingen

Er wordt vooral gelet op onkruiden en vermengingen waarvan de zaden moeilijk uitschoonbaar zijn. Voor **wilde haver** in granen geldt een nulnorm. Bij gecertificeerd zaad van tarwe, rogge, gerst en triticale is een extra keuring mogelijk, indien niet meer dan 2 planten wilde haver per ha zijn aangetroffen.

Voor vermenging van graan in graan gelden de volgende normen:

Categorie	Maximaal aantal planten van andere gewassen
Prebasis- en basiszaad	1 per 5 are
Gecertificeerd zaad	2 per 1 are ¹⁾

¹⁾ bij Gecertificeerd zaad is voorwaardelijke goedkeuring mogelijk indien niet meer dan 6 planten per are voorkomen

d. Isolatieafstanden

Rogge, kanariezaad, karwij, koolzaad en mosterdzaad worden als kruis bestuivende gewassen gekeurd. Voor rassen van hetzelfde gewas en andere gewassen die gevaar voor kruisbestuiving opleveren, gelden de volgende isolatieafstanden:

Gewas	Prebasis- en basiszaad	Gecertificeerd zaad
Rogge (m.u.v. hybride rassen)	300 m	250 m
Hybride rogge		
- mannelijk steriele lijnen	1000 m	500 m
- fertiele lijnen	600 m	500 m
Triticale	50 m	20 m
Kanariezaad	300 m	250 m
Karwij	400 m	200 m
Koolzaad		
- Conventionele rassen	200 m	100 m
- Hybride rassen	500 m	300 m
Mosterd	400 m	200 m
Maïs	200 m	200 m
Blauwmaanzaad	50 m	50 m
Vezelhennepe:		
- Eenhuizig	5000 m	1000 m
- Tweehuizig	400 m	200 m

¹⁾ bij 'hersteller' 600 m.

Een perceel winterrogge dat op minder dan 300 m, respectievelijk 250 m, van zomerrogge groeit of omgekeerd, kan worden goedgekeurd als ze niet gelijktijdig bloeien en de afstand ten minste 80 m is. De minimumafstanden hoeven niet in acht te worden genomen, indien er naar het oordeel van de keurmeester voldoende bescherming tegen kruisbestuiving aanwezig is (b.v. een strook bos).

3.3.3 Veldkeuring vlas

Bij de keuring op raszuiverheid wordt vooral gelet op planten met een afwijkende bloemkleur. De normen voor bloemkleur zijn:

Te keuren als	Aantal planten met afwijkende bloemkleur per are
Prebasiszaad	5
Basiszaad SE	5
Basiszaad E	10
Gecertificeerd zaad 1 ^e verm.	20
Gecertificeerd zaad 2 ^e verm.	50
Gecertificeerd zaad 3 ^e verm.	100

Daarnaast wordt gelet op de volgende kenmerken:

- lengte van plant
- bloemvorm
- bloemgrootte
- kleurschakering van de kroonbladeren
- het al dan niet gevlekt zijn van de kelkbladen
- beharing van de valse tussenschotten in de zaadbol.

Onkruiden waarop wordt gelet zijn: wilde haver, duist, perzikkruid en vlasdolik.

Voor de keuring op de lengte, bloemvorm, bloemgrootte, kleurschakering bloem, gevlektheid van de kelkbladen, de beharing van de valse tussenschoten, gelden de volgende normen:

Monstergrootte	PB	SE	E	CZ 1 ^e	CZ 2 ^e	CZ 3 ^e
500	2	2	4	10	16	16
250	-	-	2	5	8	8
200	-	-	-	4	6	6
100	-	-	-	-	3	3

De beharing van de valse tussenschotten moet op het laboratorium aan de rijpe bollen worden beoordeeld. Bij percelen C1, C2 en C3 moet dit onderzoek niet worden uitgevoerd, tenzij het gebruikte uitgangsmateriaal in het buitenland is geteeld of is afgerepeld.

3.4 Erkenning veldkeuring

Bedrijfskeurmeesters mogen percelen gecertificeerd zaad van zaaizaden zelf keuren.

Voorwaarde is dat de NAK de keurmeester heeft erkend voor deze veldkeuring.

Bij deze erkende veldkeuring regelt het zaadbedrijf de aangifte, voert de veldkeuringen uit en is het verantwoordelijk voor de identificatie van het vervoer.

Als controle op de erkende veldkeuring beoordeelt de NAK minimaal 5% van de percelen.

De veldwaarnemingen van de erkende keurmeester worden vastgelegd op een document van de zaadfirma. Als een teler het niet eens is met de uitslag van de veldkeuring, kan de NAK een herkeuring uitvoeren. De uitslag van deze herkeuring is doorslaggevend. Voor het vervoer van het geogste zaad stelt de zaadfirma de grijze vervoerlabels ter beschikking.

3.5 Vervoer, opslag en bewerking

3.5.1 Vervoer van granen en peulvruchten

a. Vervoer zonder transportdocument

Vervoer zonder transportdocument is mogelijk als bij de aangifte de bestemming van het zaad wordt opgegeven. In dit geval wordt elke verpakkingseenheid voorzien van een vervoerslabel (model 14). Bij vervoer in kisten moet de teler aan elke kist een vervoerslabel bevestigen. Bij vervoer van los gestort zaad op een wagen, auto of tankauto gaan de vervoerslabels in de cabine mee met de vracht; bij ontvangst worden ze ingenomen door de bewerker. Bij los vervoer op een wagen, auto of in kisten moet elke vracht gewogen worden.

b. Vervoer met transportdocument

Als de bestemming van het zaad bij de aangifte niet bekend is c.q. niet wordt opgegeven, moet het vervoer worden gedekt door een transportdocument. De identificatie van de vervoerseenheden vindt plaats op de wijze zoals hierboven beschreven. De teler moet het transportdocument met de eerste vracht meegeven aan de vervoerder, nadat hij alle gegevens heeft ingevuld en het transportdocument heeft ondertekend.

3.5.2 Vervoer van vlas, zaadbollen en lijnzaad

Ongerepeld vlas, zaadbollen en lijnzaad wordt altijd vervoerd met transportdocument. De teler moet dit tijdig bij de keurmeester aanvragen; alleen als hij ook bewerker is kan het transportdocument achterwege blijven. Het vervoer vindt op de volgende wijze plaats:

- Aan elke eenheid (rol, baal, pak, kist, etc.) komt een vervoerslabel. Bij los vervoer wordt per vracht één bos van een vervoerslabel voorzien.
- Eén vracht wordt gewogen op een in overleg met de NAK aangewezen weegbrug.
- Bij vervoer naar België moet het transportdocument ten minste twee werkdagen van tevoren worden aangevraagd bij de NAK en dient elke vracht te worden gewogen.
- Bij vervoer van lijnzaad in zakken, kisten of jumbozakken naar België wordt elke eenheid, of de vrachtwagen als geheel, gesloten met een plombe. Bij vervoer van verschillende generaties op dezelfde auto wordt elke kist en octabin afgedekt.
- Vervoer naar België mag alleen naar erkende repelaars-stockeerdere gebeuren.

3.5.3 Opslag en bewerking van vlas en zaadbollen

Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- Het bedrijf moet de keurmeester informeren over de aanvoer en de bewerking.
- Het bedrijf moet een plattegrond van de opgeslagen partijen hebben en een administratie bijhouden.
- Niet gekeurd vlas moet apart worden opgeslagen en in de administratie worden opgenomen.
- Per bewerkingslijn mag maar één partij tegelijk worden bewerkt.
- Bij opslag van los gestorte partijen wordt elke partij geïdentificeerd met een steeketiket.
- Bij opslag en droging in kisten wordt elke kist voorzien van een label.
- Bij droging van los gestorte partijen zaadbollen mogen partijen van hetzelfde ras en generatie in overleg met de keurmeester worden samengevoegd.

3.5.4 Opslag en bewerking van zaaizaden

Zaaizaad mag niet in ruimten worden opgeslagen waar gewerkt is met een kiemremmingsmiddel voor aardappelen. Elke opslageenheid (zak, kist, jumbozak, silo enz.) moet geïdentificeerd zijn met een vervoerslabel. Als zakken op pallets worden gestapeld is één vervoerslabel per pallet voldoende. Samenvoegen van verschillende goedgekeurde partijen van hetzelfde ras is toegestaan.

Ongekeurd materiaal moet in een apart gedeelte van het magazijn worden opgeslagen. Aan elke opslageenheid komt een label met daarop de soortnaam en de aanduiding 'consumptie', 'afvalzaad' e.d.

3.6 Monster- en partijkeuring

De maximale partijgrootte voor geschoonde partijen is:

Granen	30.000 kg
Erwten en bonen	30.000 kg
Fijne zaden	10.000 kg.

De maximale partijgrootte voor silo's is 200 ton geschoond zaad. Samengevoegde partijen van verschillende herkomsten moeten goed worden gemengd. Bij de monsternamen beoordeelt de keurmeester de partij ook op homogeniteit en wilde haver. Niet homogene partijen worden niet bemonsterd. De monsters worden onderzocht op kiemkracht, gezondheid, zuiverheid, vocht, onkruiden en vermengingen.

Voordat een partij wordt ontsmet moet de keurmeester een monster kunnen nemen uit de niet ontsmette partij. Afgekeurde partijen mogen worden bewerkt, geschoond of gedroogd en kunnen daarna opnieuw worden bemonsterd.

3.7 Certificering

Nadat het monster uit de geschoonde partij op alle onderdelen is goedgekeurd, kan certificering plaatsvinden. Granen en fijne zaden kunnen worden gecertificeerd op grond van de resultaten van een monster uit de ongeschoonde partij.

Bij aanvraag van certificaten worden de partijgegevens opgegeven en het type certificaat (aanhang, doornaai of plakcertificaat). Bij ontsmette partijen wordt het woord 'ontsmet' op het certificaat gedrukt. Op verzoek van de aangeslotene wordt de naam van de werkzame stof op het certificaat gedrukt.

Het duizendkorrelgewicht van granen, peulvruchten en vezelvlas komt op het certificaat. Bij silopartijen van granen en erwten wordt het gemiddelde duizendkorrelgewicht vermeld. Voorwaarde is dat het verschil tussen het hoogste en het laagste duizendkorrelgewicht van de deelpartijen niet meer dan 3 gram bij granen en 18 gram bij erwten bedraagt. Bij mengpartijen mag het duizendkorrelgewicht worden berekend.

3.8 Certificaten

Afhankelijk van de verpakking vindt de certificering als volgt plaats:

Verpakking	Type certificaat	Opmerkingen
Jute zak: - machinaal genaaid - gekropt	Doornaai Aanhang + NAK-plombe	
Ventielzak	Plakcertificaat	Over ventielsluiting
Papieren zak	Doornaai- of plakcertificaat	In de sluiting. Bij papieren zakken mag het certificaat ook op de zak worden gedrukt of geplakt, mits de zak is voorzien van een codering.
Jumbozak	Aanhang + NAK-plombe	Gewicht vooraf opgeven of door keurmeester op certificaat laten stempelen. Ook een plombe aan de onderkant.
Octabins	Plakcertificaat + 2 sluitzegels	
Kisten	Doornaai	Op de kist geniet - bij houten deksel: 2 sluitzegels - bij plastic/canvas hoes: 4 sluitzegels

3.9 Certificering mengsels van granen en groenvoeders

Het is mogelijk om mengsels van granen (gecertificeerd zaad) en groenvoeders (voor groenbemesting) te certificeren. Dit gebeurt met groene certificaten. Omdat niet altijd van tevoren bekend is welke hoeveelheid als mengsel zal worden afgezet, kunnen bedrijven normale en groene certificaten voor dezelfde partij aanvragen. In dat geval moet per type certificaat een administratie worden bijgehouden.

3.10 Los vervoer van goedgekeurd zaaizaad

Voor los vervoer van definitief goedgekeurd zaaizaad tussen bewerkingsbedrijven gelden de volgende voorwaarden:

- De vrachtwagen of container wordt afgedekt met een zeil en gesloten met plombes.
- Aan elke vracht komt onder één van de plombes een vervoerslabel.
- Per vracht gaat een transportdocument mee met daarop de nummers van de gebruikte plombes.
- Het ontvangende bedrijf neemt het transportdocument en de plombes in en overhandigt die aan de keurmeester.

Los vervoer in kisten, octabins en jumbozakken is alleen toegestaan indien de partij wegens kiemschimmelaantasting verplicht moet worden ontsmet. Aan elke eenheid komt een vervoerslabel en elke kist en octabin wordt afgesloten met een deksel.

4 Keuring van grassen en groenvoedergewassen

Inleiding

Groenvoedergewassen worden gekeurd in de categorieën prebasiszaad, basiszaad en gecertificeerd zaad. De indeling van een perceel groenvoedergewassen is afhankelijk van:

- de generatie van het gebruikte uitgangsmateriaal
- het resultaat van de voorcontrole
- het resultaat van de veldkeuring.

4.1 Aangifte

4.1.1 Tijdstip en wijze

De aangifte geschiedt via de contracterende firma op aangifteformulieren, die de teler ter invulling van de firma ontvangt. De uiterste data voor de definitieve aangifte zijn:

Gewas	Datum
Bladkool, meerjarige grassen, overjarige percelen Westerwolds raaigras	15 maart
Eénjarige percelen Westerwolds raaigras	20 mei
Witte klaver	15 juni
Rode klaver	15 juli
Overige gewassen	15 mei

4.1.2 Perceelaanduidingen

Bij de ingang van elk perceel moet voor het begin van de veldkeuring een perceelbordje met daarop het perceelnummer worden geplaatst. Het bordje moet vanaf de weg duidelijk zichtbaar zijn en boven het gewas uitsteken.

4.2 Veldkeuring

4.2.1 Algemeen

Er wordt gekeurd op:

- Rasechtheid.
- Raszuiverheid.
- Onkruiden/vermengingen die moeilijk uitschoonbaar zijn.
- Isolatieafstanden (bij kruis bestuivende gewassen).
- Plantenziekten die met het zaaizaad overgaan.
- Scheidingen.

Aantal keuringen groenvoedergewassen

De voor keuring aangegeven percelen moeten tenminste het hieronder aangegeven aantal malen zijn beoordeeld:

Soort en categorie	Aantal keuringen
Grassen: <ul style="list-style-type: none"> • Beemdlangbloem, kropbaar, timothee, struisgras, Italiaans en Westerwolds raaigras • Overige grassen: <ul style="list-style-type: none"> - Prebasis- en basiszaad - Gecertificeerd zaad 	 1x 2x 1x
Bieten: <ul style="list-style-type: none"> • Stekmateriaal • Zaadgewassen 	 1x 2x
Klavers, lupine en bladrammenas	2x
Overige gewassen	1x

a) Prebasiszaad en basiszaad (m.u.v. beemdlangbloem, kropbaar, timothee, struisgras, Italiaans en Westerwolds raaigras)

De **eerste keuring** wordt vroeg in het vegetatieve stadium uitgevoerd, dus voor de halmstrekking. Bij vroeg in het seizoen bloeiende soorten en rassen mogen in het perceel op beperkte schaal aren voorkomen. Bij de eerste keuring wordt vooral gelet op:

- de vegetatieve kenmerken habitus, lengte, kleur en vorm van de plant
- te vroeg doorschietende planten
- onkruiden en vermengingen
- isolatieafstanden/scheiding.

Bij de eerste keuring wordt het perceel in een voorlopige categorie geplaatst.

De **tweede keuring** wordt uitgevoerd vanaf het stadium dat het gewas grotendeels is uitgeard tot aan begin van de bloei. Bij de tweede keuring wordt gelet op:

- de kenmerken lengte, kleur en vorm van de plant
- te vroeg bloeiende planten
- onkruiden en vermengingen
- isolatieafstanden/scheiding.

Het perceel wordt nu in een definitieve categorie geplaatst.

b) Gecertificeerd zaad + Prebasis- en basiszaad van beemdlangbloem, kropbaar, timothee, struisgras, Italiaans en Westerwolds raaigras

Hiervoor geldt een eenmalige keuring, die in de periode vanaf het moment van doorschieten tot aan de bloei wordt uitgevoerd. Daarbij wordt gelet op:

- de kenmerken habitus, lengte, kleur en vorm van de plant
- te vroeg bloeiende planten
- onkruiden en vermengingen
- isolatieafstanden/scheiding.

4.2.2 Isolatieafstanden

Met uitzondering van veldbeemdgras zijn grassen kruisbestuivers. Wanneer geen gevaar bestaat voor ongewenste kruisbestuiving, is een scheiding tussen de percelen van minimaal 50 cm ter voorkoming van vermenging voldoende.

Om kruisbestuiving te voorkomen gelden de volgende isolatieafstanden:

Gewas	Prebasis- en basiszaad	Gecertificeerd zaad
Grassen (incl. meerklonige veldbeemdrassen), klavers en lupinen: <ul style="list-style-type: none"> • Percelen tot 2 ha • Percelen > 2 ha 	200 m 100 m	100 m 50 m
Bladkool	200 m	100 m
Mosterd, bladrammenas, stoppelknollen, facelia, mergkool, duizendkoppige kool en voederwortelen	400 m	200 m
Bieten	1000 m	600 m

Ongewenste kruisbestuiving kan optreden tussen twee verschillende rassen van één soort, maar ook tussen de verschillende raaigrassoorten (Engels, Italiaans en Westerwolds). Bij rassen met een verschillende ploëdie bestaat geen gevaar voor kruisbestuiving. Ongewenste kruisbestuiving en vermenging kan ook ontstaan vanuit begroeide sloot- en walkanten, wegbermen, e.d. Daarom moeten deze vóór de bloeitijd worden gemaaid.

Splitsen van percelen is toegestaan, behalve bij het voorkomen van zaadoverdraagbare ziekten. Een perceel moet zo worden gesplitst dat het een aaneengesloten geheel blijft.

4.2.3 Belending bermen, weiden, slootkanten, enz.

Prebasis- en basiszaad

Bij bermen, weiden, slootkanten, weilanden enz. die binnen de voorgeschreven isolatieafstanden liggen, kunnen zich twee situaties voordoen:

- De bermen, weiden, slootkanten, weilanden, enz. bestaan vrijwel volledig uit planten die gevaar opleveren voor kruisbestuiving. In dit geval wordt het perceel afgekeurd of gesplitst.
- Het aantal planten met gevaar voor kruisbestuiving is beperkt. Het perceel kan worden goedgekeurd indien het aantal planten in de berm, slootkant enz. niet meer is dan:
 - Prebasiszaad: 10 per ha
 - Basiszaad: 1 per are.

Gecertificeerd zaad

- Bermen, slootkanten, akkerranden, weilanden, dijken, e.d. die niet breder zijn dan 6 m: max. 800 stengels/m² van planten die gevaar opleveren voor kruisbestuiving.
- Bermen, slootkanten, akkerranden, weilanden, dijken e.d. breder dan 6 m: max. 400 stengels/m² van planten die gevaar opleveren voor kruisbestuiving.

De normen gelden ook voor opslag van grassen in granen e.d. voor zover ze gevaar voor kruisbestuiving opleveren.

Alleen in geval van twijfel wordt het aantal stengels op minimaal drie verschillende plaatsen geteld (op een oppervlakte van elk 25x20 cm = 1/20 m²). Het gemiddelde van de tellingen bepaalt of aan de gestelde norm wordt voldaan.

KRUISBESTUIVINGSSCHEMA GRASSEN

Soort	Frans raaigras		+	Festulolium *	
	Beemdlangbloem		+		
	Ruwbeemdgras		+		
	Veldbeemdgras				
	Timothee		+		
	Roodzwenkgras		+		
	Kropaar		+		
	Gewoon struisgras		+		+
	Kruipend struisgras		+		
	Heidestruisgras		+		
	Wit struisgras		+		+
	Hoog struisgras		+		+
	Moeras struisgras				+
	Bosbeemdgras				+
	Fijnbladig Schapengras				+
	Hardzwenkgras				+
	Rietzwenkgras				+
	Fakkелgras				+
	Festulolium *				+

+ Gevaar voor kruisbestuiving is aanwezig; isolatie afhankelijk van de generatie en de grootte van het perceel

Soorten die niet met een + zijn gemerkt, mogen naast elkaar worden verbouwd mits een scheiding aanwezig is om vermenging te voorkomen

* Gevaar voor kruisbestuiving bestaat ook ten opzichte van rassen van de soorten die als kruisingsouders voor het Festulolium ras zijn gebruikt, tenzij de ploëdie verschillend is.

N.B Voor kruisbestuiving Engels raaigras, Italiaans raaigras, Westerwolds raaigras en gekruist raaigras, zie pagina 33.

KRUISBESTUIVINGSSCHEMA RAAIGRASSEN

Soort		Engels raai gras	Westerwolds raai gras	Italiaans raai gras	Gekruist raai gras	Engels raai gras	Westerwolds raai gras	Italiaans raai gras	Gekruist raai gras
		T	T	T	T	D	D	L	D
Engels raai gras	T	+	+	+	+				
Westerwolds raai gras	T	+	+	+	+				
Italiaans raai gras	T	+	+	+	+				
Gekruist raai gras	T	+	+	+	+				
Gekruist raai gras	D					+	+	+	+
Engels raai gras	D					+	+	+	+
Westerwolds raai gras	D					+	+	+	+
Westerwolds raai gras	L					+	+	+	+
Italiaans raai gras	D					+	+	+	+

+ = gevaar voor kruisbestuiving is aanwezig; isolatie afhankelijk van de generatie en de grootte van het perceel.
Soorten die niet met een + zijn gemerkt mogen naast elkaar worden verbouwd mits een scheiding aanwezig is om vermenging te voorkomen.

T = tetraploïd D = diploïd L = landras

4.3 Erkenning veldkeuring

Bedrijfskeurmeesters mogen percelen gecertificeerd zaad van zaaizaden zelf keuren. Voorwaarde is dat de NAK de keurmeester heeft erkend voor deze veldkeuring. Bij deze erkende veldkeuring regelt het zaadbedrijf de aangifte, voert de veldwaarnemingen uit en is het verantwoordelijk voor de identificatie van het vervoer. Als controle op de erkende veldkeuring beoordeelt de NAK 5% van de percelen.

De veldwaarnemingen van de erkende keurmeester worden vastgelegd op een document van de zaadfirma. Als een teler het niet eens is met de uitslag van de veldkeuring, kan de NAK een herkeuring uitvoeren. De uitslag van deze herkeuring is doorslaggevend. Voor het vervoer van het geogste zaad stelt de zaadfirma de grijze vervoerlabels ter beschikking.

4.4 Oogst en vervoer

Elke partij wordt geïdentificeerd met vervoerslabels. Bij vervoer van prebasis- en basiszaad in kisten of los gestort wordt de vracht afgedekt met een dekzeil of hoed. De teler moet de geogste partij als volgt identificeren:

- zakken : label aan elke zak
- kisten : label aan elke kist
- containers : label aan elke container; resterende labels met eerste vracht meegeven
- los gestort : labels met de vracht meegeven.

5 Diversen

5.1 Veld- en partijkeuring

Inleiding

Hieronder worden de mogelijkheden voor extra keuring, herkeuring, heronderzoek en beroep weergegeven. Een aanvraag hiertoe moet altijd bij het kantoor in Emmeloord worden ingediend. Bij een herkeuring mag aan het gewas, het perceel of de partij niets worden veranderd waardoor de herkeuring zou kunnen worden beïnvloed. Gebeurt dit toch, dan wordt de aanvraag geweigerd, of de herkeuring beëindigd. De eerder genomen beslissing wordt in dat geval gehandhaafd en de kosten voor de herkeuring zijn voor rekening van de aanvrager.

5.1.1 Extra keuring

Wanneer tijdens de veldkeuring een voorgeschreven handeling niet of onvoldoende is verricht en er geen sprake is van knol- of zaadoverdraagbare ziekten, kan een teler in bepaalde gevallen een extra keuring aanvragen. Voorbeelden hiervan zijn:

- het niet in orde zijn van de voorgeschreven perceelscheidingen
- het ontbreken van perceelbordjes
- vermenging met andere rassen of gewassen
- onkruiden in zaaizaden, met uitzondering van wilde haver in haver en in prebasis- en basiszaad van andere granen

Een extra keuring moet binnen 2 werkdagen, een zondag niet meegerekend, worden aangevraagd nadat de uitslag van de keuring aan de aanvrager mondeling of schriftelijk is afgegeven. De extra keuring wordt als regel binnen één week na de datum van de aanvraag uitgevoerd, tenzij de NAK een andere termijn stelt.

De kosten van een extra keuring zijn gelijk aan het hectaretarief, met een minimum van één en een maximum van vijf hectare.

5.1.2 Herkeuring

Als een teler het niet eens is met de uitslag van een keuring of extra keuring, kan hij een herkeuring aanvragen. Deze moet binnen 2 werkdagen worden aangevraagd nadat de uitslag van de keuring aan de aanvrager mondeling of schriftelijk is afgegeven. Heeft de herkeuring betrekking op loofdoeding bij aardappels of bloemkleur bij vlas, dan geldt een termijn van maximaal 6 uur; wanneer de uitslag van deze keuring op een vrijdag ter kennis van de aanvrager is gekomen, moet de herkeuring uiterlijk om 17.00 uur op diezelfde vrijdag worden aangevraagd. Heeft de herkeuring betrekking op bacterieziekten in pootaardappelen, dan kan de teler wanneer hij het met de herkeuringscommissie niet eens is met de beoordeling van de symptomen van de betreffende plant(en), laboratorium onderzoek vragen, op basis waarvan de uiteindelijke keuringsuitslag wordt gebaseerd. De teler moet bij de herkeuring aanwezig zijn en ter plekke aangeven dat hij een laboratoriumonderzoek wenst. Tussen een keuring en de herkeuring mag niet worden geselecteerd of aan het gewas iets worden veranderd.

De kosten voor een herkeuring zijn gelijk aan het hectaretarief, met een minimum van één en een maximum van vijf hectare. De kosten worden niet in rekening gebracht wanneer de aanvrager in het gelijk wordt gesteld.

5.1.3 Heronderzoek

Als een aanvrager het niet eens is met de uitslag van een laboratoriumonderzoek kan hij heronderzoek aanvragen. Bij quarantaineziekten is geen heronderzoek mogelijk.

Bij de nacontrole van pootaardappelen is één heronderzoek mogelijk en wordt de uitslag bepaald aan de hand van de in totaal bij het eerste onderzoek en het heronderzoek onderzochte

aardappelen. Deze moet binnen 2 werkdagen schriftelijk worden aangevraagd nadat de uitslag aan de aanvrager is afgegeven.

Heronderzoek van zaaizaad is meerdere malen mogelijk, waarbij de laatste uitslag geldt. De kosten voor een heronderzoek zijn gelijk aan het onderzoekstarief.

5.1.4 Appèlonderzoek in duplo (zaaizaden)

Ongeacht of een partij zaaizaad wel of niet aan de eisen voldoet, kan éénmalig appèlonderzoek op het reeds ingezonden monster worden aangevraagd.

Appèlonderzoek is niet mogelijk voor onkruid- en cultuurzaden waarvoor een 0-norm geldt.

Appèlonderzoek moet binnen een maand na de eerste uitslag worden aangevraagd.

De kosten voor appèlonderzoek bedragen tweemaal het onderzoektarief.

5.1.5 Vrijwillige keuring (zaaizaden)

Ten behoeve van OESO-certificering kan de NAK op verzoek van een bedrijf de volgende gewassen te velde keuren:

- Fakkелgras (Koeleria macrantha)
- Plathalmbeemdgras (Poa compressa)
- Rietgras (Phalaris arundinacae),
- Ruwe smele (Deschampsia caespitosa)
- Zachte witbol (Holcus lanatus)
- Boekweit (Fagopyrum esculentum)

Aangifte en veldkeuring worden uitgevoerd overeenkomstig de regels en voorschriften voor kruisbestuivende gewassen, zoals vastgelegd in het keuringsreglement en de aanwijzingen van de NAK. De gewassen worden gekeurd in de categorieën prebasiszaad, basiszaad en gecertificeerd zaad. Prebasis- en basiszaad worden als regel ten minste tweemaal gekeurd. Gecertificeerd zaad wordt als regel éénmaal gekeurd. Voor certificering met OESO-labels gelden geen zaadnormen.

5.2 Bezwaar

Tegen (keurings)beslissingen van de NAK kan binnen 6 weken bezwaar worden gemaakt bij de directie van de NAK. Tegen de beslissingen kan bezwaar worden aangetekend bij het College van beroep voor het bedrijfsleven in Den Haag. De werking van het besluit wordt door het indienen van bezwaar niet geschorst. Hiervoor kan aan de Voorzitter van het College van beroep voor het bedrijfsleven een voorlopige voorziening worden gevraagd.

5.3 Tarieven

De kosten van de keuringen en de daarbij aansluitende handelingen worden berekend volgens tarieven die jaarlijks door het Bestuur worden vastgesteld. De hoogte van de belangrijkste tarieven wordt telkens per circulaire en op internet bekend gemaakt.

5.4 Arbeidsomstandigheden

De arbeidsomstandighedenwet heeft tot doel een acceptabel niveau van veiligheid, gezondheid en welzijn voor werknemers te garanderen. De NAK heeft als beleid dat de arbeidsomstandigheden van alle medewerkers conform de arbeidsomstandighedenwet dienen te zijn. De NAK gaat er daarbij van uit dat bij derden, waar de NAK medewerkers op bedrijfsbezoek komen, de arbeidsomstandigheden ook conform de arbeidsomstandighedenwet zijn.

Bijlage A. Eerste afkapping

Eerste afkapping

stand per 1 april 2016

In 2016 worden de volgende rassen voor het eerst afgekapt:

92F2041	EL MUNDO	FESTIVAL	LUCIOLE
AVIRON	ELDORADO	JEANETTE	PLASSTARKE
DIONE	EKSKLUSIV	LEONARDO	

Bijlage B: Nacontrolegroepen 2016

Nacontrolegroep 3			
Agria	Festien	Orchestra	Solist
Arizona	Fresco	Orla	Taurus
Arsenal	Kuras	Ostara	Tiamo
Caesar	Lady Christl	Performer	Triplo
Camel	Luciole	Piccolo star	Ukama
Cicero	Madeleine	Riviera	Vitabella
Concordia	Melody	Roko	Vitesse
Constance	Minerva	Sagitta	
Cupido	Miss Bianka	Saline	
Destiny	Mozart	Sante	
Erika	Muscia	Sarpo Mira	
Esmee	Novano	Shelford	
Exquisa	Obama	Smaragd	

Nacontrolegroep 2				
Accent	Cara	Fontane	Leonardo	Santana
Achilles	Carolus	Forza	Liseta	Saprodi
Actrice	Cleopatra	Granola	Manitou	Seresta
Agata	Courage	Henriette	Marabel	Sinora
Alpha	Divaa	Hermes	Marfona	Sofista
Amarin	Draga	Ingrid	Margarita	Sunita
Ambra	El Mundo	Irene	Markies	Sylvana
Amorosa	Electra	Jelly	Miranda	Timate
Avarna	Endeavour	Kuroda	Monalisa	Victoria
Bafana	Eurostar	Lady Amarilla	Nafida	Vivaldi
Barna	Excellency	Lady Blanca	Navigator	Volare
Bildtstar	Fabula	Lady Olympia	Ramos	Voyager
Burren	Faluka	Lady Rosetta	Rosagold	Zorba

Alle overige rassen staan in *Nacontrolegroep 1*.

Bijlage C Toleranties voor ziekten en gebreken

Toleranties voor ziekten en gebreken

In de onderstaande tabel zijn de toleranties voor ziekten en gebreken weergegeven. In de onderstaande tekst staat de toelichting en de overige voorwaarden zoals die voor deze toleranties gelden.

Tabel: Toleranties ziekten en gebreken

PER 50 KG MAX. AANTAL	25/28	25/35 28/35	28/40, 28/45.	28/50, 35/40 28/55, 35/45 28/60, 40/45	OVERIGE MET BOVENMAAT > 45 MM, bijv. 35/50 mm
ZIEKTEN + GEBREKEN*	20	12	12	6	4
HARDGROENE KNOLLEN	120	60	60	25	15

PER 25 KG MAX. AANTAL	25/28	25/35 28/35	28/40, 28/45.	28/50, 35/40 28/55, 35/45 28/60, 40/45	OVERIGE MET BOVENMAAT > 45 MM, bijv. 35/50 mm
ZIEKTEN + GEBREKEN*	10	6	6	3	2
HARDGROENE KNOLLEN	60	30	30	12	6

* voor uitwendige gebreken geldt bij klasse C 3x deze norm

ZIEKTEN

1. Rot in bruto partij

Indien meer dan sporadisch rot (>1 aangetaste knol per 250 kg) in bruto partij wordt geconstateerd geldt: minimaal één dagproductie **3 weken in quarantaine**. Daarna vindt de beoordeling plaats. Gedurende de quarantaineperiode mag niets van de partij worden afgeleverd.

2. Droogrot (Fusarium, Phoma en Alternaria)

- **slechts sporadisch** rotte knol in partij (1 aangetaste knol per 250 kg)
- indien gevaar voor uitbreiding bestaat geldt onder punt 1 beschreven voorwaarde
- meer dan sporadisch droogrot -> 3 weken quarantaine.

3 Natrot

- **slechts sporadisch** aangetaste knollen in partij (1 aangetaste knol per 250 kg)
- indien gevaar voor uitbreiding bestaat geldt onder punt 1 beschreven voorwaarde.

4. Phytophthora

- Sporadisch (1 aangetaste knol per 250 kg)
- indien 'jong ziek' in partij, partij in quarantaine, zoals onder punt 1 beschreven voorwaarde.

5. Schurft m.u.v. pukkelschurft (schaal PD)

	S, SE, E, A	B
Gewone schurft en Poederschurft	2½	max. 1/3 knoloppervlakte bedekt + max. 5 gewichtprocent met > 1/3 oppervlakte
Oppervlakkige schurft en Graslandschurft	3½	4

- * schurftaantasting overeenkomend met schaal 2½ of 3½ wordt voor oppervlakkige schurft bij de inspectie als resp. 2 of 3, en voor graslandschurft als resp. 1½ of 2½ gewaardeerd.

6. Pukkelschurft

- Klasse S, SE, E : **geen** aangetaste knollen
 Klasse A en B : **max. 5%** van de knollen hebben slechts enkele, weinig opvallende pokjes.

7. Zilverschurft

- **geen** slappe of sterk gerimpelde knollen door zilverschurft aangetast.

8. Rhizoctonia (fotoschaal PD, licht/matig/zwaar)

- Klasse S, SE : **max. 10%** van de knollen **licht** met sclerotiën bezet
 Indien meer dan 10% en minder dan 25% van knollen licht met sclerotiën zijn bezet is de certificeringsklasse maximaal E
 Klasse E, A, B : **max. 25%** van de knollen **licht** met sclerotiën bezet.

9. A.B.C.-ziekte en (wortelknobbel-)aaltjes

- A.B.C. ziekte; Knollen met symptomen van ABC-ziekte worden gerekend onder gebreken.
 Wortelknobbelaaltjes (M. chitwoodi en M. fallax) mogen niet voorkomen.

GEBREKEN

10. Beschadiging

Norm	Omschrijving
Onbeperkt (mits partij zeer gezond oogt en geen ontwikkeling van rot waarneembaar is)	- licht beschadigde knollen (max. 1 à 2 weinig opvallende, oppervlakkige plekjes tot 1 cm Ø en 2 à 3 mm diepte) - lichte ontvellingen
Tabel ziekten en gebreken	- afwijkende knollen - beschadigde knollen - erg 'ontvelde' knollen (>25% van het knoloppervlak heeft een bruine iets verharde schil) (m.u.v. klasse C; norm onbeperkt)

11. Glazige knollen

- Definitie 'matig glazig': > 25% van snijoppervlak is glazig of begint reeds voosheid te vertonen.
 - Klasse S, SE, E, A : **max. 4%** van de knollen **matig** glazig
 - Klasse B : **max. 10%** van de knollen matig glazig

12. Inwendige gebreken (kringerigheid, necrotische vlekken, alpha-bruin, bloedaardappelen en holle harten)

- Klasse S, SE, E, A : **max. 6%** van de knollen
- Klasse B : **onbeperkt**

13. Hardgroene knollen

- knollen met uitwendig duidelijk hardgroene plekken **groter dan 1/8 deel** van knoloppervlakte

14. Drukplekken en blauw (onderverdeeld in categorieën)

Tolerantie			
1.	Kleine oppervlakkige drukplekken (doorsnee <1,5 cm en < 3mm diep)	Licht blauw (plekjes tot 1 cm doorsnee en 3 mm diepte; max. 2 plekjes per knol)	onbeperkt
2.	Grote oppervlakkige drukplekken (doorsnee >1,5 cm en <3 mm diep) en kleine, diepe drukplekken (doorsnee < 1,5 cm en > 3 mm diep) Als richtlijn geldt een tolerantie van gemiddeld 2 drukplekken per knol	Matig blauw a. Meer dan 2 plekjes "licht blauw per knol, en/of Max. 25% van het snijvlak is blauw (NVWA-norm)	max. 6%
3.	Grote, diepe drukplekken (doorsnee > 1,5 cm en > 3 mm diep):	Zwaar blauw Meer dan 25% van het snijvlak is blauw	valt onder norm voor gebreken

15. Koudebeschadiging

- indien koudebeschadiging wordt geconstateerd dient de partij 2 weken, onder toezicht, bij een hogere temperatuur te worden weggezet
- indien na deze periode alléén uitwendige koudebeschadiging wordt geconstateerd: partij sorteren of over sorteren
- indien na deze periode inwendige koude beschadiging wordt geconstateerd: partij afkeuren

16. Groeischeuren

Norm	Omschrijving
Onbeperkt in alle klassen	- < 0,5 cm diep - maximaal 1 per knol - maximaal 1/3 van de knollengte - niet over de kop van de knol
Onbeperkt in B en Waardering II Norm gebreken in klasse S t/m A	- < 0,5 cm diep - maximaal 1 per knol - maximaal 2/3 van de knollengte - niet over de kop van de knol
Tabel ziekten en gebreken	- overige groeischeuren

OVERIGE

17. Gewicht

- **minimaal** kg gewicht vermeld op certificaat (excl. verpakking)

18. Maatsortering

- ondermaatse knollen: max. 3% van gewicht maximaal de helft 3 mm afwijking, overige deel max. 1 mm
- bovenmaatse knollen: max. 2% van gewicht de afwijking mag maximaal 1 mm zijn

19. Kiemen

- gemiddelde lengte **max. 2 cm**
- indien in bruto of gesorteerde partij van klasse S of SE te lange kiemen zitten, deze max. certificeren als klasse E

20. Grond

- **geen** losse grond, resten stro, loof, kaf, spruiten enz. in partij
- **max. 1%** grond **aan de knol** toegestaan
- **knollen met kluiten/kapjes van meer dan 3 mm dik mogen niet voorkomen.**

Bijlage D. namen en telefoonnummers medewerkers buitendienst

Naam	Mobiel nummer	E-mailadres
A. Bouma (senior vakspecialist keuringen)	06-51191008	a.bouma@nak.nl
B.A. Jansen (senior vakspecialist bemonsteringen)	06-51191016	b.jansen@nak.nl
H. van Gerner (senior keurmeester zaai­zaden)	06-51190458	e.vangerner@nak.nl

Groningen		
H. Lanting (regio­hoofd)	06-51048498	h.lanting@nak.nl
C.G. Hospers (senior keurmeester)	06-51191103	k.hospers@nak.nl
Keurmeesters – Groningen		
A.J. Bakker	06-51190440	
H.G. van Dam	06-51190495	
G. Gils	06-51191001	
J. Havinga	06-51190461	
K. Havinga	06-23725783	
J.W. Kerkstra	06-51190474	
R.J. Knol	06-51190477	
J.M. Moesker	06-51191056	
J.L. Musschenga	06-51190438	
J. Smidts	06-16463416	
R. Veenstra	06-51190498	
D. de Vries	06-51191092	
E. Werkman	06-23729224	
L. Wind	06-51191003	

Friesland		
J.E. Hommes (regio­hoofd)	06-51048381	jhommes@nak.nl
D. v/d Zwaag (senior keurmeester)	06-51191011	d.vanderzwaag@nak.nl
Keurmeesters – Friesland		
A.C. Akkerman	06-51191144	
E. Buursma	06-51190489	
P. Drost	06-51271439	
U. Faber	06-51190445	
O. Feenstra	06-51191010	
A Jousma	06-51190481	
H.J. van der Meij	06-23725674	
J. Schuiling	06-51190451	
S. Tilma	06-51048967	
A Smit	06-51190478	

Flevoland		
J. E. Hommes (regiohoofd)	06-51048381	j.hommes@nak.nl
C. Kloosterboer (senior keurmeester)	06-51191089	c.kloosterboer@nak.nl
Keurmeesters – Flevoland		
H.E. Blaauw	06-51271418	
P. de Bruijn	06-51191035	
J. Douma	06-51191027	
L. Jager	06-16463423	
H. Meeuwes	06-51191031	
S.J. Rijnhout	06-51190466	
B Olijve	06-51191083	
H. Roman	06-51191033	
L. Rommens	06-16463415	
M. Schutte	06-30980831	
H. Sikkema	06-51191029	
J. Straathof	06-51191078	
P. Wielandt	06-51048345	
M. Hilberink	06-46737787	
R. de Nijs	06-51191051	

Noord-Holland		
H. Lanting (regiohoofd)	06-51048498	h.lanting@nak.nl
R. Groen (senior keurmeester)	06-51191081	r.groen@nak.nl
Keurmeesters – Noord-Holland		
J.J. Balder	06-51191068	
M. Blaauwboer-Vries	06-51191072	
R.N. Blankvoort	06-22949460	
P.R. Bregman	06-51191105	
P.J.C. Broersen	06-51191066	
J. van Dorp	06-51191076	
S.A. van der Geest	06-51191110	
C Kok	06-16463422	
J.J. Koning	06-51191107	
E.J. List	06-51271437	
F.L.D. Pijnacker	06-51191086	
A.P. Schrale	06-51191112	
C.M.A. Wammes	06-49783983	

Drenthe, Overijssel, Gelderland, Utrecht, Midden en Oost Brabant en Limburg		
A.K. Fioole (regiohoofd)	06-51191122	a.fioole@nak.nl
C Kloosterboer (senior keurmeester)	06-51191089	c.kloosterboer@nak.nl
Keurmeesters – Drenthe, Overijssel, Gelderland, Utrecht, Midden en Oost Brabant en Limburg		
R. Hoven	06-51190447	
P. Jansen	06-51191021	
B Jennissen	06-51190456	
M. de Jong	06-10138582	
H. Oosterhuis	06-51191014	
H. Peeks	06-51191077	
J.M. van de Pol-Breedveld	06-51191123	
A. van de Veen	06-51249518	
U. Uuldriks	06-51191042	
J. Winkelhorst	06-20979450	

Zuid-Holland, Zeeland en West-Brabant		
A.K. Fioole (regiohoofd)	06-51191122	a.fioole@nak.nl
M. van der Male (senior keurmeester)	06-51048564	m.vandermale@nak.nl
Keurmeesters - Zuid-Holland, Zeeland en West-Brabant		
P.J.A.M. de Bakker	06-51901068	
P.A.M. Buyck	06-51191116	
J.A.M. Hendriks	06-51191131	
R. Hendrickx	06-51190485	
P. Huige	06-51191064	
W. Huige	06-51271440	
W.J. van Nieuwenhuijzen	06-49785028	
G.C.L.M. Peeters	06-51191128	
S. Riemslog	06-53981446	
C.T.M.M. van Sprundel	06-22454751	
R. van 't Veer	06-16463414	
E.J. Vroonland	06-51191120	
W. van der Waart	06-51191126	
A.A. van der Weijden	06-51191042	

Bijlage E. Algemene voorwaarden NAK

Algemeen

Artikel 1

1. Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op alle gesloten overeenkomsten, waaronder die van dienstverlening, alsmede op alle aanbiedingen, offertes daarbij inbegrepen, waarbij de Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen, hierna te noemen NAK, partij is, behoudens incidentele wijzigingen welke door de NAK alsdan uitdrukkelijk en schriftelijk worden bevestigd.
2. Afwijkende bedingen gelden slechts, indien partijen zulks schriftelijk zijn overeengekomen en dan uitsluitend voor de overeenkomst waarvoor zij gemaakt zijn.
3. Voor het overige blijven de onderhavige algemene voorwaarden van kracht.
4. Aan de algemene voorwaarden van de wederpartij komt slechts werking toe, indien en voor zover deze niet in strijd zijn met de onderhavige algemene voorwaarden. Bij twijfel over de vraag of zodanige strijdigheid aanwezig is, prevaleren de voorwaarden van de NAK.
5. Een overeenkomst, waarop deze algemene voorwaarden van toepassing zijn, komt tot stand op het moment dat de NAK schriftelijk heeft bevestigd het aanbod of de overeenkomst te accepteren. Partijen kunnen echter ook op andere wijze het bewijs van de totstandkoming van de overeenkomst leveren.
6. De onderhavige algemene voorwaarden zijn ook van toepassing op volgende aanbiedingen en/of overeenkomsten tussen partijen tenzij nadrukkelijk anders is afgesproken.

Aanbiedingen

Artikel 2

Alle aanbiedingen van de NAK, waaronder al hetgeen dat door deze is vermeld op aanvraagformulieren, in offertes, catalogi, advertenties, afbeeldingen of monsters alsmede op andere wijze verstrekte opgaven, zijn vrijblijvend, tenzij uitdrukkelijk anders is vermeld. Bij aanbiedingen die zijn gebaseerd op door de opdrachtgever verstrekte informatie, mag de NAK uitgaan van de juistheid van deze informatie.

Prijs(aanpassing)

Artikel 3

1. Alle overeengekomen prijzen zijn bindend en exclusief de eventueel daarover verschuldigde omzetbelasting, verpakking en vervoers- en/of verzendkosten.
2. De NAK behoudt zich het recht voor de overeengekomen prijzen te verhogen, indien na het tot stand komen van de overeenkomst maar vóór het tijdstip van levering c.q. vóór het tijdstip van uitvoering van de overeenkomst, door van buiten komende omstandigheden, wijzigingen in één of meer kostprijfactoren daartoe aanleiding geven.
3. De NAK stelt de wederpartij tijdig schriftelijk in kennis van haar voornemen om prijswijzigingen door te voeren.
4. Indien en voor zover prijswijzigingen leiden tot een verhoging van de overeengekomen prijs van meer dan 10%, is de NAK op schriftelijk verzoek van de wederpartij bereid te onderzoeken of ontbinding van de overeenkomst mogelijk is.
5. Alle prijzen worden gesteld in Nederlandse valuta, tenzij uitdrukkelijk en schriftelijk anders is overeengekomen.

Leveringen

Artikel 4

1. Leveringen vinden plaats vanaf een vestiging van de NAK. Bij overeenkomst kan hiervan worden afgeweken. Levertijden worden bij benadering vastgesteld.
2. De levertijd is vastgesteld in de verwachting dat de NAK kan blijven werken als ten tijde van het uitbrengen van de offerte was voorzien en, indien van toepassing, het nodige materiaal tijdig wordt geleverd. Overschrijding van die tijd geeft de wederpartij niet zonder meer het recht het geleverde te weigeren of haar verplichtingen uit de overeenkomst op te schorten maar kan slechts aanleiding geven tot schadevergoeding. De NAK is behoudens opzet of grove schuld nimmer aansprakelijk voor de gevolgen van een verlate levering.
3. De NAK heeft het recht de levering in gedeelten te doen plaatsvinden.
4. De wederpartij dient de door de NAK geleverde prestatie binnen de afgesproken termijn in ontvangst te nemen, bij gebreke waarvan deze voor rekening en risico alsmede op kosten van de wederpartij voor een periode van maximaal veertien dagen wordt opgeslagen en zo nodig verzorgd op een door de NAK te bepalen plaats.
5. Het risico van verlies dan wel het geheel of gedeeltelijk teniet gaan of beschadiging van de door de NAK geleverde prestatie gaat op de wederpartij over op het tijdstip dat deze bij NAK wordt ingeladen.

Uitvoering werkzaamheden

Artikel 5

Uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden door de NAK vindt plaats naar beste inzicht en overeenkomstig de voor de betreffende werkzaamheden (internationaal) erkende en door de NAK toegepaste methode(s). Bij het ontbreken hiervan draagt de NAK zorg voor een alternatieve, met inachtneming van de wetenschappelijke ontwikkelingen op dit terrein uitvoerbare als ook betrouwbare, methode van onderzoek. Een afschrift van het protocol waarin de werkwijze van de NAK is beschreven, wordt op aanvraag beschikbaar gesteld.

Indien dit wordt overeengekomen, wordt door de NAK een logboek bijgehouden waaruit blijkt welke handelingen door de NAK ten aanzien van de te leveren prestatie zijn verricht.

Bewaarneming

Artikel 6

1. Materialen of gegevens aan de NAK ter beschikking gesteld worden ook na be- of verwerking geacht door de NAK in bewaring te zijn genomen. De NAK wordt nimmer eigenaar van deze materialen of gegevens, ook niet in be-/verwerkte vorm.
2. De NAK zal de zorg van het materiaal of de gegevens die haar in bewaring zijn gegeven ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst als een goed bewaarder in acht nemen.
3. De NAK is niet aansprakelijk voor verlies of beschadiging van het/de in lid 1 bedoelde materiaal of gegevens, tenzij veroorzaakt door haar toerekenbare opzet of grove schuld.

Opschortende voorwaarde

Artikel 7

1. De door de NAK geleverde prestatie gaat eerst over op de wederpartij op het moment dat deze aan al zijn verplichtingen voortvloeiende uit de overeenkomst heeft voldaan.
2. De NAK heeft het recht de geleverde prestatie terug te nemen indien en voor zover de wederpartij, na hiertoe in gebreke te zijn gesteld, zijn verplichtingen uit de overeenkomst niet nakomt. Wederpartij machtigt de NAK bij voorbaat de plaats te betreden waar deze geleverde za(a)k(en) zich bevind(t)(en).
3. Zolang de wederpartij niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan, is het deze niet toegestaan het geleverde in eigendom al dan niet tot zekerheid over te dragen, te bezwaren of te vervreemden onder welke titel dan ook. Wederpartij verbindt zich geen akte te zullen ondertekenen waarbij pandrecht op de zaken wordt gevestigd in welk geval wederpartij zich aan verduistering schuldig zou maken.
4. De NAK behoudt zich het recht voor de schade voortvloeiende uit het niet nakomen door de wederpartij van de overeenkomst, op deze te verhalen.

Garantie

Artikel 8

1. De NAK draagt geen verantwoordelijkheid voor het materiaal of de gegevens die de wederpartij ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst aan de NAK heeft verstrekt.
2. De NAK garandeert dat de werkzaamheden of diensten worden uitgevoerd met inachtneming van het in artikel 5 bepaalde.
3. Deze garantie omvat uitsluitend gebreken aan de geleverde prestatie als gevolg van het op onjuiste wijze toepassen van de in artikel 5 bedoelde werkwijze en binnen veertien dagen na levering de NAK hiervan op de hoogte is gesteld.
4. In het geval als in lid 3 bedoeld gaat de NAK over tot vervanging van het geleverde. In geval vervanging niet mogelijk is zal tot schadevergoeding kunnen worden overgegaan. Het bepaalde in artikel 9 is hierop van toepassing.
5. Elke aanspraak op garantie vervalt indien komt vast te staan dat het geleverde niet overeenkomstig de daarvoor geldende voorschriften is behandeld dan wel niet overeenkomstig de bestemming is aangewend.
6. Ter zake van plantmateriaal kan, gelet op de aard van dit levend product, geen enkele aansprakelijkheid worden aanvaard dan de in de onderhavige algemene voorwaarden bedoelde en met name niet voor de intrinsieke kwaliteit van het geleverde (waaronder begrepen levensvatbaarheid, gezondheid en virusstatus van het plantmateriaal) waardoor mogelijkerwijze materiële dan wel immateriële schade zou kunnen ontstaan.

Reclame

Artikel 9

1. Reclames over gebreken aan de geleverde prestatie en over tekortkomingen in de factuur dienen binnen veertien dagen na het tijdstip van levering c.q. na factuurdatum schriftelijk aan de NAK kenbaar te worden gemaakt.
2. Reclames inzake de geleverde prestatie schorten de betalingsverplichting van de wederpartij, voor deze prestatie, eerdere prestaties of die nog moeten worden geleverd, niet op.
3. Worden de kenbaar gemaakte reclames door de NAK erkend, dan heeft deze het recht om hetzij haar prestatie te vervangen hetzij het factuur bedrag te crediteren.
4. Retourzendingen dienen franco te geschieden en kunnen uitsluitend na overleg met en toestemming van de NAK plaatsvinden.
5. Aan de toestemming, bedoeld in lid 4, kunnen door de wederpartij geen rechten van welke aard ook ontleend worden.
6. De in lid 4 bedoelde zendingen dienen door wederpartij deugdelijk en naar behoren te zijn verpakt.

Aansprakelijkheid

Artikel 10

1. De aansprakelijkheid van de NAK voor kosten of schade, op enigerlei wijze verband houdend met dan wel veroorzaakt door een aan de NAK toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de overeenkomst, is te allen tijde beperkt tot het netto factuurbedrag met betrekking tot de geleverde prestatie.
2. De NAK is niet aansprakelijk voor de indirecte kosten en indirecte schade, op enigerlei wijze verband houdend met, dan wel veroorzaakt door een fout of tekortkoming in de geleverde prestatie.
3. Partijen vrijwaren elkaar over en weer tegen alle aanspraken van derden tot vergoeding van schade of anderszins, welke direct of indirect, middellijk of onmiddellijk samenhangen met de uitvoering van de overeenkomst tussen de NAK en de wederpartij.

Artikel 10a

1. Een ieder die een perceel of partij waarvoor hij keuring aanvraagt, heeft aangevraagd, onder toezicht van de NAK plaatst, laat bemonsteren, certificeren of andere documenten of labels aanvraagt, dan wel enige handeling door de NAK aan een dergelijk perceel of partij doet verrichten, is verplicht, indien het genetisch gemodificeerd materiaal betreft, dit vooraf ongevraagd aan de NAK te melden.
2. Wordt de verplichting van artikel 10a lid 1 niet nagekomen, is de NAK voor deze nalatigheid niet aansprakelijk.
3. Wanneer de verplichting van artikel 10a lid 1 niet wordt nagekomen, wordt alle door het niet nakomen van deze verplichting ontstane (financiële) schade en/of de door het Ministerie van VROM opgelegde boete en/of maatregelen door de NAK op de betreffende persoon verhaald.

Onuitvoerbaarheid van de opdracht

Artikel 11

1. De NAK heeft het recht de nakoming van de overeenkomst op te schorten en is niet in verzuim indien zij, ten gevolge van verandering in omstandigheden die ten tijde van het sluiten van de overeenkomst redelijkerwijze niet te verwachten waren en buiten haar invloedssfeer liggen, tijdelijk verhinderd is haar verplichtingen na te komen.
2. Onder omstandigheden die redelijkerwijze niet te verwachten zijn en buiten de invloedssfeer van de NAK liggen, wordt mede verstaan ernstige storingen in het productieproces, brand, verkeer storingen, werkstakingen, beperkingen van overheidswege, van buiten aankomende onheilen, waaronder ernstige plantenziekten en plagen.
3. Door de NAK wordt aan wederpartij ingeval van overmacht als hiervoor bedoeld ten spoedigste mededeling gedaan, onder overlegging van de nodige bewijsstukken.
4. Geen bevoegdheid tot opschorting bestaat als de nakoming blijvend onmogelijk is of de tijdelijke onmogelijkheid meer dan zes maanden voortduurt, in welk geval de overeenkomst tussen partijen wordt ontbonden zonder dat één van de partijen recht heeft op vergoeding van de door de ontbinding geleden of te lijden schade.
5. Indien de NAK haar verplichting gedeeltelijk is nagekomen is zij gerechtigd tot een evenredig deel van de overeengekomen prijs op grondslag van het reeds verrichte werk en de gemaakte kosten.

Betaling

Artikel 12

1. Alle betalingen aan de NAK dienen plaats te vinden binnen veertien dagen na factuurdatum, zonder enig recht op korting of schuldvergelijking, ook in faillissement, door middel van contante betaling of storting op een door de NAK aangewezen bank- of girorekening.
2. Indien de wederpartij niet binnen de in lid 1 genoemde dan wel nader overeengekomen termijn heeft betaald, is zij van rechtswege in verzuim en heeft de NAK zonder nadere sommatie of ingebrekestelling het recht de wederpartij de wettelijke rente per maand, een gedeelte voor het geheel rekenende, vanaf de vervaldag in rekening te brengen, zulks tot aan de datum van algehele voldoening en onverminderd de overige rechten welke de NAK toekomen.
3. Alle kosten ontstaan ten gevolge van een gerechtelijke of buitengerechtelijke incasso van een vordering op de wederpartij zijn voor rekening van de wederpartij.
4. De buitengerechtelijke incassokosten worden bij voorbaat gefixeerd op 25% van het factuurbedrag met een minimum van € 75,00 in het geval de incasso dient te geschieden door inschakeling van derden.
5. Al hetgeen de NAK van de wederpartij te vorderen heeft, is onmiddellijk opeisbaar indien en voor zover de wederpartij met betaling in gebreke is, alsmede in geval van faillissement, aanvraag van surséance van betaling en stillegging of liquidatie van haar onderneming.
6. De NAK behoudt zich het recht voor gehele of gedeeltelijke vooruitbetaling van de overeengekomen prijs te verlangen.
7. De NAK is tevens gerechtigd om, indien de wederpartij in gebreke is met de nakoming van zijn betalingsverplichting, ook vanuit andere hoofde de werkzaamheden voor hem op te schorten.

Toepasselijk recht en forumkeuze

Artikel 13

1. Op alle overeenkomsten is het Nederlands recht van toepassing.
2. Alle geschillen voortvloeiend uit aanbiedingen en overeenkomsten, hoe dan ook genaamd, zullen worden onderworpen aan het oordeel van de burgerlijke rechter die bevoegd is in de statutaire vestigingsplaats van de NAK tenzij wettelijke bepalingen zich daartegen verzetten.

De Algemene voorwaarden van de NAK zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Gooi-, Eem- en Flevoland te Almere onder nummer 4104